

ELŐFIZETES

ELŐFIZETES:
Egy évre 24 koron.
Egy hónap 2 koron.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 koron.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petty sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 30.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Vasárnap, január 23.

Folyamatban van a montenegrói fegyverletétel.

Budapest, január 22. (Hivatalos.) A
főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Tegnap az egész északkeleti arc-
vonalon ágyuharcok voltak. Wolhy-
niában, Beresteánynál csapataink orosz
portyázó különítményeket visszave-
tettek. Az ellenség ma reggel bessz-
arábiai frontunk egyes részei ellen
újbol támadásba kezdett. Vissza-
verjük.

Olasz hadszíntér:

Az olasz tüzérség tevékenysége
tegnap a tengeremléki és Dolomit
arcvonal több szakaszán élénkebb
volt, mint az utóbbi napokban. Rivát
is újbol nehéz ágyukból bombázták.

Délkeleti hadszíntér:

A montenegrói hadsereg fegy-
verletétele, amely a további béke-
tárgyalások előfeltétele, folyamat-
ban van. Az osztrák-magyar osa-
patok e célból minden ellenséges-
kedéssel felhagyva, megkezdték elő-
nyomulásukat az ország belsejébe.
A montenegrói katonák, ahol oszta-
gunkkal találkozunk, fegyvereiket
tartoznak letenni és ha ez ellen-
állás nélkül történik, illetőségi he-
lyeiken, megfelelő felügyelet alatt,
foglalkozásukhoz visszatérhetnek.
Aki ellenállást tanúsít, az erőszak-
kal lefegyvereztetik és hadifogság-
ba jut. Ez a megoldás, a mely ugy
a katonai indokoknak, mint az or-
szág és lakosság sajátosságainak
megfelel, alkalmas arra, hogy a
hosszu évek óta sújtott Monte-
negrónak békéjét a legrövidebb idő
alatt visszaadja. A montenegrói fő-
parancsnokság ilyen értelemben ér-
tesítettett. Höfer altábornagy, a ve-
zérkari főnök helyettese. (Miniszter-
elnökség sajtóosztálya.)

Agyuharc Dünaburgnál.

Berlin, január 22. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Yperntől délkeletre egy aknával
az ellenséges árkokat hetven méter
szélességben szétromboltuk. Az ellen-
ség a Mosel és a Vogezei közti ál-
lásainkat, valamint arcvonalunk mö-
gött számos helységet eredménytele-
nül ágyazott.

Keleti hadszíntér:

Smargon és Dünaburg előtt tüzér-
ségi harc volt.

Balkán hadszíntér:

Semmi ujság. Legfelsőbb had-
vezetőség. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

Kivonulás Albániából.

Arad, január 22.

Rövid idő múlva az entente egy
újabb sikeres haditettéről számolhat
be. Az után következtetve, hogy Gal-
lipoli „gyors kiűritését” bravuros cse-
lekedetnek iktatták be a világtörténe-
lembe, valószínű, hogy hasonló győ-
zelemnek fog számítani az is, hogy
Olaszország kivonja csapatait Albá-
niából. Képzeltető az osztrák-magyar
katonák kudarca, a mikor Monte-
negró letagyerzése után San Gio-
vanni di Meduába, Valonába meg
Durazzóba törnek és ott nem talál-
nak ellenséget!

Azután ki fog derülni az is, a mit
eddig, fehéletes gondolatodásból, más-
ként hittek, sőt a mit az olaszok ma-
guk is elég botorok voltak hangoz-
tatni, hogy Olaszországra nézve nem
is fontos Albánia. Amint hogy a Lov-
cen csak egy irdatlan nagy hegy,
Albánia is csak egy darab szélesre
nyult föld az Adria partján. Most
már, hogy az olasz expedició bucsu-
zik onnét és elviszi magával mind-
azokat a nagyralátó terveket, vágya-
kat, álmokat, a melyekkel Italia a
Balkán ura akart lenni, most már
Albániát se találja fontosnak Barzilai,
az olasz miniszter, a ki a népgyüle-
seken tölti be hivatalát.

Es ha odavesz ezzel Olaszország
hatalma az Adria, a mare nostro töl-
lött? Olyan nép, mint az olasz, ha-
mar esik kétségbe és hamar ugrat-
ható a vigasztalásba. Ha az Adria
fölött mi leszünk az urak, akkor az
olasz félsziget egyszerűen hátat for-
dit az Adriai tengernek, amely kü-
lönben is több szerencsét hozott az
osztrák-magyar hadihajóknak és viz-
alattjáróknak, mint az olasz flottá-
nak. A szemével a másik oldalon
levő tenger felé fog nézni, átköltöz-
tet Velencét, Riminit, Anconát és
bojkottálja a hűtlenné lett adriai ha-
bokat.

A szent telhetetlenség vitte Olasz-
országot és mennyi mindent veszített
már eddig el: a balkáni aspirációkat
és az adriai erőt, — nem szólva a
fél millió embert, a mennyibe eddig
a háboru került neki. Nem számítva

a pénzbeli veszteséget és azt a kárt,
a melyet kizsákmányoló szövetsé-
gesei okoztak neki.

Ebben az utolsóban az ember
szinte megsajnálja a gyalázatosan
becsapott Itáliát. A szerencsétlenek
örültek annak a szépen hangzó ősz-
szegnek, amelyet a háboru előtt kap-
tak Angliától hűtlenségük vérdíjáért.
Azóta leszolgáltak ezt a kis pénzt —
és Anglia most szépen visszaveszi
tőlük annak a szénnek és egyébnek
uzsora-árában, amelyet a kétségbe-
esett olaszoknak szállít. Az olaszok
azt hitték, hogy eret vágtak Anglián:
most azt kell látniok, hogy az an-
glok sohasem csinálnak rossz üzle-
tet azokkal, akik velük összekötle-
tésbe ugranak.

Azok az átkok, amelyek a szer-
ződés-szegés után minálunk Olaszor-
szág ellen elhangzottak, csak annyit
mondtak: Isten verd meg Itáliát. Azt
nem mondták meg a megbotránko-
zott lelkek jogos kitörései, hogy mi-
vel verje meg. Most az idő ezzel is
megfelelt erre: a saját szövetségeseivel.
Aki fegyverrel vét, az a fegyver ál-
tal hal meg, aki a szövetségesein ejt
csúfságot, azon szövetségeses tesz kárt.
Mialatt Anglia maga tisztos távolban
tartja magát a harc vonaloktól, a mi-
alatt a háboru drágasága révén szö-
vetségeseiből présel vastag üzleti
hasznot, — azalatt fenhéjázó hangon,
a cselédet szidó ur hangján teszi fe-
lelőssé Olaszországot Montenegró
fegyverletételéért, Albánia elveszté-
sért, a balkáni kudarcokért. Es Olasz-
országnak a nagy véráulás mellé ezt
is el kell szenvednie, — a mellett,
hogy szövetségesei már a haditanács
asztala mellé se hívják meg.

Kivonulni Albániából, magában
elég keserűség. De amit ezért a lon-
doni Times, a Daly News, a Morning
Post és a többi lapok adni fognak
Nagybritannia tiszteletreméltó szövet-
ségeseinek, Olaszonnak: az még ke-
serűbb lesz ennél.

Resch Ferenc — altábornagy.

(Királyi kitérítés az aradi állomás parancsnoknak.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 22.

A hadsereg hivatalos lapja közli, hogy a király Resch Ferenc nyugalmazott vezérőrnagynak, az aradi katonai állomás parancsnoknak az altábornagyi címet és jellegzetes adományozta.

Az altábornagyi kitérítése bizonyára osztatlan örömet kelt polgári és katonai körökben, mert Resch tábornok előkelő egyénisére, koncilians modora csak tisztelőket és barátokat szerzett neki. Látható vele volt a szimpátiának, a népszerűségnek az a felelhetetlen jelenet, amikor a háziorvos a mozgósítás alkalmával a felszigetén esküdtével után a harcra vonult. A jelen volt nagy és előkelő polgári közönség látta, hogy katonái imádják a legfőbb parancsnokukat és rajonganak a jószágos szívű dandárnokért.

A harotéren a Resch-dandár hősi tettel a csodálat és a legmegerősebb elismerés kifejezésére készítették a felettes hatóságokat. A vezérőrnagy oly népszerű volt katonái előtt, hogy a népdal költészet vette őt szárnyaira. Mint fia az atyjáért, úgy rajongtak érte az aradi és szegedi bakák. Megírta az Aradi Közlöny, hogy sirtak a katonák, mikor a humánus brigádéros bucsuzott tőlük és hasajlott, hogy súlyos felbát, amelyet a harotéren szerzett, gyógykezeltesse. Sainos, a baj nem gyógyult meg úgy, hogy frontszólgálatra alkalmassnak találhatták volna és ezért a nyugdíjaztatását kérte.

Azonban nem vonult elpihenni. Nagy felelősséggel járó és rendkívül sok körültekintést és tapintatot igénylő állást foglalt el. Aradi katonai állomásparancsnoknak nevezték ki. Ez nemcsak azt jelenti, hogy a lemagasabb katonai méltóságot ruházták rá, hanem azt is, hogy a legkényesebb feladatok egyikevel bízták meg. Nincs talán még egy olyan állás a hadseregben, ahol a katona és az ember oly gyakran viv tust önmagával, mint az állomásparancsnoki méltóságban a háború ideje alatt. Csak arra kell rámutatni, hogy az összes hadi kórházak az ő fennhatósága alá tartoznak. Az ezekben gyógyuló hőseink sorsa az ő kezébe van bízva, ő köteles arról is gondoskodni, hogy azok mielőbb gyógyulva újra a harotérra kerüljenek. Van-e annál nehezebb kérdés, mint azt eldönteni, hogy a már sokat szenvedett katona, mikor harcra készen másodszor, vagy harmadszor és negyedszer. Van-e emberi szív, amely elzárkózhatna az elől, hogy a sohasem sejtett és leírhatatlan szenvedéseket tűrt hő még néhány napig ragaszkodik a puha ágyhoz, sokszor az egyetlen örömhöz, ragaszkodik az életéhez. Igazságos mértéket tartani a hálandó ember emberi vágyai és a lefelaőbb hadi érdek közt valóban maide nem emberfeletti feladat. Ez Resch altábornagy, a kórházak legszorgalmasabb látogatója, a betegek atyai vigasztalója, úgy tud beszélni az öreg népfelkelő és a fiatal katona nyelvén, hogy az érti és tudja, hogy vele igazságtalanság nem történik, emberi kívánságai és az összeség szempontjából tekintendő legfőbb érdek fájdalmas kolizióba nem kerülnek.

Amióta az altábornagyi átvette hivatalát, a legszívélyesebb az érintkezés a polgári és katonai hatóságok közt. A város polgársága fényes győzelmeink alkalmából rendezett ünnepeken épen olyan szeretettel vette őt körül,

mint mikor a hadilótékonyaság szolgálatában hívta fel közös munkára az egész társadalmát. Soha el nem felelhető érdeme van abban, hogy a vár területén fellépett kitérítés tifusszjárványt korlátok közé szorították. Felismerve a helyzetet, gyors elhatározással a legerélyesebb intézkedéseket tette meg a baj elszigetelésére.

Az internáltak és a hadifoglyok táborai mintá intézmények, amelyekben rend, tisztaság és emberiség talált otthonot.

A királyi kegy, amely most a tábornok felé fordult és az excellenciás címmel járó előléptetésben részesítette, méltó főfint jutalmazott, akinek örömeiben nemcsak baktársai, hanem Arad város minden polgára osztozik.

Aradi pénzüntézetek osztaléka.

— Az 1915. év üzleti eredménye. —

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 22.

Lanunk más helyén számolunk be az Aradi Első Takarékpénztár igazgató választmányának üléséről, amely elhatározta, hogy a múlt évi nyereségből részvényenként 100 korona osztalékot fog fizetni, tehát 25 koronával többet, mint az előző esztendőben. Érdekesnek tartottuk megtudni, hogy a többi aradi intézetek milyen osztalékban fogják részesíteni részvényeseiket. Kérdéseinkre a legtöbb pénzüntézet vezetőségétől azt a választ kaptuk, hogy a múlt esztendői osztalék kifizetését fogják javasolni. Ez a körülmény mindenesetre azt mutatja, hogy az aradi piac ez évben is megtartotta régi szilárdságát és a pénzüntézetek a háború alatt is maide nem olyan eredményes működést fejtettek ki, mint báke időben.

Az osztaléka vonatkozó információinkat alább közöljük:

Vörösn István

az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár igazgatója:

— Mi még semmitféle nyilatkozatot sem tehetünk annál is kevésbé, mert fióktinktől még nem érkeztek a mérlesek. Munkaerünk nagy része hadhivonnult és így érthető, hogy a zártati munkálatok lassabban készülnek el. Így semmitféle irányba pozitív adatot nem nyújthatunk, azonban bízunk és remélünk, hogy az üzleti eredmény meg fogja engedni azt, hogy a korábbi évek osztalékát fizessék.

Az Aradmegyei Takarékpénztár

tudomásunk szerint még nem döntött az osztalék kérdésében. A zártati munkálatokat csak a jövő héten terjesztik igazgatósági ülés elé, amely a fizetendő osztalék kérdésében is dönt, tudomásunk szerint azonban ez az osztalék a tavalyi lesz.

Nattland Bernát

a Polgári Takarékpénztár vezérigazgatója:

Az osztalék kérdéséről nálunk még nem döntöttek. Sok tisztviselőnk a harotéren van és így a mérleg-munkálatok még nem készültek el. Minden valószínűség szerint a tavalyi osztalékot fogjuk fizetni, vagyis a kis részvény után 12 koronát, a nagy részvény után hatvan koronát, ami a névérték több, mint hét százalékos kamatozásának felel meg.

Hehs Béla

az Aradi Ipar- és Népbank vezérigazgatója:

— Nem vagyunk kész még a mérleggel, minthogy vállalatunk zárszámadásai még nem

érkeztek be. Nyereségünk megközelítőleg olyan nagy lesz, mint a múlt évben, nagyobb azonban semmi esetre, ami természetesen is, mert az üzleti konjunktúra a legtöbb téren egyáltalán nem voltak kedvezőek. Egyetlen tartalékunkhoz sem kellett a múlt évben hozzányulnunk, mert nagyobb leírásaink, veszteségeink nem voltak, a kisebbeket pedig a folyó üzleti eredményből fedeztük. Az osztalék a tavalyi lesz, nagyobb osztaléka irányuló kívánság se nem jogos, se nem indokolt, miután a háború következtében az üzletek ez évben sem javultak.

Deutsch Károly

az Aradi Központi Takarékpénztár vezérigazgatója:

— Az osztalékról nem nyilatkozhatom, miután ebben az ügyben igazgatósági ülésünk még nem volt, hanem valószínűleg csak a jövő héten fogjuk az osztalékot megállapítani.

Viktória takarékpénztár.

Rajcu Sebő vezérigazgató a Viktória takarékpénztár osztalékáról a következőket mondotta:

— Még a fiókintézetekről folyk a tavalyi üzleti eredmény lezámolása, azonban annvit máris mondhatok, hogy intézetünk a tavalyi osztalékot — részvényenként 20 koronát — esziden is fizetni fogja.

Közzgazdasági Bank.

Kenedi Ervin vezérigazgató eseket jelentette ki:

— Választmányunk már nem tartott ülést, de azt hiszem, abban a helyzetben lesz az igazgatóság, hogy a választmány javaslatában a tavalyi fizetett osztaléknál részvényenként egy koronával többet, vagyis 10 koronát hozhat minden egyes részvény osztalékul javaslatba.

Az Aradi Általános Takarékpénztár

az 1915. év utár 10 korona osztalékot fog fizetni az előző évi nyole korona osztalékkal szemben.

VÁROS ÉS MEGYE

A hadiadót kivétő bizottság. Arad város tanácsa ma délelőtt tartott ülésében tárgyalta Embey Iván királyi tanácsos, pénzügyigazgatónak azt az átiratát, amelyben felszólítja a tövévhatósági bizottságot, hogy a huszas koronán felüli jövedelmek után adótkivétő bizottságot állapítson meg. Vannay Gyula pénzügyi tanácsos javaslatára Ring Lajost és Major Miksát rendes tagokul és Nikoltits Sándort, Dengi Lajost és Vörös Henriket pedig pótagokul küldte ki a tanács.

Takarékoskodjunk a szénvel. A belügy-minister felhívta a város figyelmét arra, hogy a szénvel takarékoskodni kell és azt javasolja, hogy a közfogyasztást is korlátozzák a vőgő megphagyja a tanácsnak, hogy rendeltet el már mostan a magánháztartásokban a közzénnel való takarékoskodást is. Minthogy Arad utcáin villamos ivlámpák nem égnek, tehát luxus világítás nincs, a tanács úgy határozott, hogy csak az eszre intézkedik, ha a gőz, vagy villamos társulat szűkségének látja a villamos világítás redukálását és ilyen értelemben fordul a város közönségéhez is. Ez alkalommal szővő tette a tanács több tagja, hogy a város uti rendezési kálvhai nem gazdaságosak, mert rendkívül sok szénel fogyasztanak és ezért a mérnöki hivatalt meghívta a tanács, hogy ennek meggátolására tegyen valamit.

A 75 éves Aradi Első Takarékpénztár

(Száz korona osztalék. — Tízezer korona jótékony célra. — Az igazgató-választmány ülése.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 22

A világ egyik legnagyobb pénzügyi intézménye, az Aradi Első Takarékpénztárnak igazgató-választmánya ma, szombaton délután Párcz György igazgató elnöke alatt ülést tartott, amely iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg a társak között. Ez a kiválóan vezetett pénzügyi szervezet ugyanis most tölti be fennállásának hetvenötödik évét és ezt az alkalmat felhasználta a választmány tagjai arra, hogy üzenet és meleg ünnepségben részesítsék Ottenberg Tivadar udvari tanácsos vezérigazgatót, valamint az egész igazgatóságot azért, mert hű és vezetéssel az Aradi Első Takarékpénztár közgazdasági életében valóban nagy sulyval bíró pozícióhoz jutott. Hogy Arad város gazdasági fejlődésére milyen jelentőséggel volt eme hetvenöt év alatt az Aradi Első Takarékpénztár, annak nagyszerű eredményeit éppen most a tizennyolc hónap óta dúló világháború mutatta meg legfényesebben. Es éppen a háború közepette dokumentálta az Aradi Első Takarékpénztár legkiválóbb módon, hogy tőke erejével minden irányban, a legkülönbözőbb viszonyok között is meg tudja oldani feladatait. Megmutatta, hogy amikor egy évazásad háromnegyed részét betöltötte, még mindig egyaránt változatlan energiával tudja szolgálni hazánk, de elsősorban Arad és környékének közgazdaságát és részvényesei érdekeit. Ezt igazolja az a későbbi tele-nél nagy elismerést érdemlő tény is, hogy ahán az évben, amikor legalkalmasabb esetben történt a haza, az Aradi Első Takarékpénztár kiváló üzleti eredményt tudott elérni és módjában van a felöltött esztendő után részvényeseként 100 korona osztalékot fizetni. Ez az eredmény letelepedésben Ottenberg Tivadar vezérigazgató elismert szakmájának és fáradhatatlan nem ismert munkásságának köszönhető, aki az Aradi Első Takarékpénztárt a vidék egyik vezető intézetévé fejlesztette. Az igazgató-választmány osztatlan elismerésének a mai ülésen Lukácsy Lajos adott kifejezést, aki tartalmas beszédben méltatta egy a vezérigazgató, mint az igazgatóság rendkívül érdemeit.

Az igazgató-választmány üléséről a következő részletes tudósítást közöljük:

Párcz György elnök megnyitván az ülést, üdvözölte a szép számban megjelent választmányi tagokat. Mielőtt az intézet működésének jellemzésére rátért volna, üzenet ajánlatával emlékeztetett meg az igazgató-választmány egyik tagjának, Varjassy Árpád kir. tanácsosnak elhunytáról, aki az intézet ügyei iránt mindig a legnagyobb érdeklődéssel viseltetett. Indítványára az igazgató-választmány jegyzőkönyvileg felelte ki részvétét Varjassy Árpád elhunytá fölé. Párcz elnök tartalmas beszédében ezután rámutatott a mostani gazdasági helyzetre.

— A jelen komolyidőkben — mond — tanítottunk intézetünk fennállásának hetvenötödik évfordulójához. A nehéz küzdelmek és megpróbáltatások során katonáink és dicső szövetségeseink páratlan hősiessége és megtörhetetlen ereje fényesen igazolódott be és nem lehet kétség, hogy a végleges győzelem minden biztosítékát a háború a mi számunkra szerezte meg. Hetvenöt esztendő fennállásunk ideje

alatt mindekor igyekeztünk közgazdasági hivatásunkat betölteni és úgy városunk, mint a szomszédos vidék gazdasági fejlődését előmozdítani. A világháború közepette is minden erőnkkel azon voltunk, hogy erőforrásainkat szaporítsuk és hogy fizetéseink igényeit a körülmények méltóztatásával a leg gondosabban kielégítsük. Az üzleti forgalom az elmúlt évben a háború folytán természetesen lényegesen csökkenést mutat, azonban figyelemre méltó és kiválóan öröndetes jelenség, hogy betéteink álladéka a két hadikölcsönre történt jegyzés dacára, melyek néhány millió koronánvi betét-elvonással jártak, 4 millió 700 ezer koronával emelkedtek, tehát oly összeggel, melyet intézetünk hosszú fennállása alatt fel nem mutathat.

Sajnoson konstataulta az elnök, hogy a kölcsön állományok majdnem minden téren apadást tüntetnek fel, mely különösen a váltótárcánál szembetűnő, ahol 1 millió 890 ezer korona csökkenés mutatkozik. Ezen utóbbi körülmény főleg abban találja magyarázatát, hogy a nagy pénzhiány folytán különösen a gazda közönség és a kereskedők az intézetnél fennálló tartozásaikat törleszthették, illetve kifizethették. Kivétel képez a telephelyi előlevezési ület, mely a második és harmadik hadikölcsön kibocsátása által az azokra nyújtott kölcsönök révén átlagosan 3 millió 700 ezer koronánvi emelkedést tüntet fel a telephelyi álladékokhoz képest. Kiváló öröndetésnek adott az elnök kifejezést azért, hogy a múlt évben elért tiszta nyereség lényegesen emelkedést mutat az előző évihez képest, amennyiben az 918 870 korona 69 fillérről 1 208 445 korona 41 fillérré, azaz 290 074 korona 72 fillérrel emelkedett, mely főleg a szaporulat főleg a hátralevő kamatbetételekben leli magyarázatát. A mérlegben kitüntetett 1 208 445 korona 41 fillér tiszta nyereség lehetővé teszi, hogy az előző évben, az akkori bizonytalan helyzet fényében vételt és gondos előrelátás alapján 75 koronában megállapított osztalék helyett, részvényesenként 100 korona tiszteletsek az elmúlt évre, mely körülmény bizonyára a részvényesek osztatlan megaláztatásával fog találkozni. Emellett az intézet abban a helyzetben van, hogy az adó-tartalék alapja 25 000 koronát halmozhat, jótékony célra pedig — tekintettel az intézet 75 éves jubileumára — az utolsó években megszavazott 6000 korona helyett most 10 000 koronát adományoz. Ezenkívül 61 000 koronát az 1916. év javára fog átvezetni.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó és beszámoló után Ottenberg Tivadar udv. tan. előterjesztette az 1915. évre vonatkozó zárszámadásokat, valamint a költségvetéshez intézendő jelentéseket, a melyeket a választmányi ülés egyhangú jóváhagyással elfogadott.

Ezzel kapcsolatban Lukácsy Lajos lelkes beszédében méltatta egy a vezérigazgatót, mint az intézet egész vezérigazgatójának rendkívül érdemeit.

— Hogy most felszólalok — mondta — annak kizárólag az az oka, hogy az igazgatóság által előterjesztett zárszámadás minden várakozáson felüli fényes eredményéért az igazgató választmány nevében őszinte elismeré-

semmek és köszönetemnek adjak kifejezést. Hogy az igazgatóság így szép eredményt ért el, ezért a részvényesek legbálsabb köszönetét érdemelte ki. Országrésze van ebben a mi szeretett vezérigazgatóknak, Ottenberg Tivadar udv. tanácsos urnak, aki 20 év óta áll az intézet élén és nagy tudásával, pénzügyi tehetségével, nemcsak a részvényesektől érdemelt ki elismerést, de az egész városban és az egész országban az „Aradi Első Takarékpénztár” régi hírnevét és tekintélyét öregbíti. Üdvözölöm az új igazgatói tagokat, akik ezúttal fejezik be működésük első esztendőjét és hogy a részvényesek helyesen választottak, amiképpen őket választották meg, azt a most felolvasott fényes eredmény mutatja.

Az igazgató-választmány ezután a közgyűlés napját február 6-ára délelőtt 10 órára tűzte ki. Helyesléssel fogadták végül az igazgatóság azon előterjesztését, hogy a súlyos gazdasági viszonyokra való tekintettel, a huzagon működő tisztviselői kar — amelynek fele még mindig a huzagon van — tizenöt százalékos drágasági pótlékban részesüljön.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Hat fillérrel drágább lesz egy pohár sör.

(Az aradi sörkereskedők értekezlete.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 22

Pár nappal ezelőtt a budapesti sörfőzdek a következő körlevelet intézték a vidéki sörkereskedőkhöz:

„A sörinar súlyos helyzetét válságosan fokozza az a körülmény, hogy a sörvátrak rendelkezésre bocsátott árpa megnövekedésnek felelőre a magas kormány a feldolgozási engedélyt mineddig meg nem adta.

Az árpának és az egyéb fermalési anyagoknak hiánya által előidézett kényszerhelyzet kötelezettségünké teszi, hogy a f. vevők közönség figyelmét nyomatékosan felhívjuk, miképp sörrendelésénél erre a helyzetre kellő tekintettel lenni és a sörrendelési formát megfelelően korlátozni sziveskedjék, mert a várakozási üzem köztekintett korlátozása folytán nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a rendeléseket az eddigi mértékben teljesíthessük.”

A körlevél vételét után arról értesítették a sörfőzdek vidéki képviselőit, hogy tekintettel a viszonyok állandó rosszabbodására kénytelenek a sör árát ismét lényegesen emelni. Ez a két hír az aradi sörkereskedőket annyira súlyosan érintette, hogy az első pillanathon arra gondoltak, hogy meg fogják szüntetni üzemüket. Ma aztán ebben az ügyben értekezletet tartottak, melyen egy határozatot, hogy a sör árát a sörfőzdek felemelt árán feldőlök is felemelik, mert csak így képesek arra, hogy továbbra is rendelkezésre álljanak a sörfogyasztóknak. A sör-emeles dolgában, hogy annak okát részletesen megtudhassuk, felkerestük Löwy Mór aradi sörnagykereskedőt, a Haggenmacher sörvátrak képviselőjét, aki az Aradi Közlöny munkatársának a következőket mondotta el.

— A sörfőzdek körlevele és az, hogy ismét áremelés lesz, olyan súlyosan érintett bennünket, hogy arra kellett gondolnunk, nem áll más mód rendelkezésünkre, mint üzemünket beszüntetni. A körlevél szerint ugyanis, ezennél körülbelül fele annyi sört fogunk kaphatni, mint amennyire a jelenlegi kiadásaink mellett feltétlenül szükségünk van. Jövedelmünk így természetesen alaposan megcsappant, dacára

annak, hogy a különféle költségek, nap-
szám, fuvarozás az utóbbi időben, mond-
hatni tűrhetetlenül megrágtak. — A
közdek mellett, hogy nem láthatják el raktá-
raikat a megfelelő sörmennyiséggel, emel-
ték is a sör árát, de ebből az áremelésből mi
semmit sem kapunk. Ha a mellett az ár mel-
lett továbbra is folytatnánk az ázemet, akkor
a raktárak személyzetét is felére redukálhat-
nánk, de még így sem lehetne valószínű, hogy
a sörfogyasztás kielégítése mellett, tetemes ki-
adásainkat fedezhetnénk, mert hangsúlyozom,
azzal, hogy szükségletünknek csak felét kap-
juk. Jövedelmünk is felére redukálódott.

A mai értekezleten azután elhatároztuk,
hogy az ázemet megkísérletük továbbra is

fenn tartani, már csak azért is, mert nem aka-
runk százötven családot, az aradi raktárak
személyzetét annak kiteni, hogy kenyér nél-
kül maradjanak. De hogy fenn tarthassuk,
a kérdést úgy sikerült megoldani, hogy
mi is felemeljük a sör árát. E nélkül
teljesen lehetetlen lenne, hogy a további
megrendeléseket felvegyük. Így tehát vendég-
lőkben a sör poharaként mindössze csak öt-hat
fillérrel fog megdrágulni. Holnaptól kezdve
már a megdrágult áron fogják mérni Aradon
a sört. Azt, hogy ez az árdragítás meddig tart,
már most kijelenthetem, hogy mielőtt ismét
megkapjuk az addigi sörmennyiséget, a sör
ára is azonnal visszaszáll a régre.

Szószerinti szövege az angol védtörvénynek.

(Nem fog fegyvert, akit bánt a lelkiismerete. — Január hónapban életbe lép.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22.

Az angol parlament alsóháza tegnap vég-
legesen megszavazta az általános védkötele-
zettségről szóló törvényt. Sokat írtak már er-
ről a törvényről, de annak szövegét, tartalmát
aligha ismeri valaki. Angol lapból írtott el
hozzánk az Anglia egész berendezkedését meg-
változtató törvény szövege, amely hű fordítás-
ban a következő:

Törvényjavaslat a katonai szolgálat életbe-
léptetéséről összefüggésben a mostani háború-
val. — A király 6 magas felsége az egyházi
és világi lordok és közemberek tanácsával és
hozzájárulásával, akik a jelenlegi parlamentben
összevöltek, a következőket határozta és te-
kintésvéneke sulyával végrehajtani rendeli:

Nőtlenek szolgálati kötelezettsége.

I. 1. Minden brit alattvaló, aki 1915.
augusztus 15-én a) Nagybritániában lakott, b)
a 18 éves kort elérte és még nem volt 41 esz-
tendő és c) nőtlen vagy gyermektelen volt,
amennyiben nem tartozik azokhoz a kivételek-
hez, akiket a törvény első függelékében fel-
sorol. — azok sorába számítandó, aki valamely
időponthoz 6 felsége hadseregébe belépett, álta-
lános zászló alatti szolgálatra vagy a tartal-
ékba és a tartalékba azonnal beosztandó.

2. A hadseregtörvény és a tartalékról
szóló törvény, amelyek az 1882—1907. közti
években keletkeztek, valamint az összes ren-
delet és szabályzatok, amelyeket ezen törvé-
nyek alapján bocsátottak ki, ezek értelmében
érvényesek minden férfira, aki bevonultnak
és a tartalékba osztottnak tekintendő. Minden
vitás kérdésben, amelyen az ezen törvény
alapján indított bizottsági eljárások során az
íránt keletkezhethet, hogy valamely férfi bevo-
nultnak és a tartalékba beosztottnak tekinten-
dő e, fellelőzhatja a bíróság az illető férfit
tanúkénti megjelenésre és ha az illető semmi
elfogadható bizonyítékot nem nyújt az ellen-
kezőre, akkor olyanoknak tekintendő, mint aki
bevonult és a tartalékba beosztott.

3. Ezen törvény értelmében a tartalékba
beosztott férfiak az 1882. évi tartalék-törvény
XX. szakaszának rendelkezései értelmében
megkérdőjelezendők, hogy nem akarnak-e a ha-
ditengerészet szolgálatába lépni, ha ott hely van.

Felmentési bizonylatok.

II—1. Meghatározott időn belül jogosultak
a törvény értelmében létesített katonai szol-
gálati hatóságok bevonultak részére, úgy
azok megbizottainak felmentési bizonyla-
tot kiadni a következő okok alapján: a) mert

nemzeti érdek követeli, hogy bevonulás helyett
polgári foglalkozását folytassa, b) mert anyagi
támogatása más egyéneknek, akik bevonulása
következtében elvesztének létfenntartásuk esz-
közét, c) mert egészségi állapota nem kielé-
gítő, d) mert lelkiismeretükkel összeegyeztet-
hetőnek nem tartják a harcra vonulást. A
katonai hatóságok, ha szükségesnek tartják,
igazolva vannak ilyen bizonylatokat kiál-
lítani.

2. Ha így így van minden egyes kor-
mányzói kerületnek — egyetértésben a leg-
felsőbb haditanácsosokkal — mentességi bizonyít-
ványt kiállítani hivatalnokai, vagy hivatalának
olvas alkalmazottjai számára, akiknek műkö-
dése nemzeti jelentőségű.

3. A felmentések abszolútak, feltételesek,
vagy időhöz kötöttek lehetnek, a szerint, a
mint azt a kiállító hatóságok tényleg látják.
Azok az egyének, akik lelkiismereti okokból
mentenek fel, csak a tényleges harcok
alól mentetnek fel, de nem a katonai kötele-
zettség alól.

4. E törvény értelmében katonai szol-
gálati hatóságok állítanak fel, a melyek-
nek határozatai ellen azonban felebbezésnek
van helye.

Kiegészítő intézkedések a felmentési bizonylatokat illetőleg.

III. 1. Minden felmentési bizonylatot min-
den időben az a hatóság, amely azt kiál-
lította, vagy a tulajdonosnak, vagy pedig a leg-
főbb haditanácsnak erre a célra külön fel-
hatalmazott megbizottjának kezdeményezésére,
felfüggeszthet; azt visszavonhatja, vagy meg-
változtathatja.

2. Minden ilyen bizonylat tulajdonosa
tartozik lelkiismereti kötelességének, hogy ha
azok az okok, amelyek a felmentést szüksé-
gessé tették, megszűntek, vagy megváltoztak,
jelentse be e körülményt annak a hatóságnak,
amely a felmentési bizonylatot kiállította. E
paragrafus megszegése 1000 márkát meg nem
haladó pénzbüntetéssel büntetettik.

3. Abban az esetben, ha a felmentési bi-
zonylat visszavonás, a feltételek be nem tar-
tása, vagy az idő eltelté miatt hatályát veszti,
annak tulajdonosa attól a naptól kezdve, ame-
lyen a felmentési bizonylat hatályát veszítette,
behívottnak és a tartalékba osztottnak tekin-
tendő.

4. Ha valaki, hogy felmentési bizonylatot
kapjon, hamis adatokat hoz fel, vagy a ténye-
ket hamis világításba állítja be, büntetést kö-

vet el a hat hónapi börtönnel büntethető kény-
szermunkával, vagy anélkül.

5. Ha valaki felmentését kéri, mindaddig
nem hívható be, míg kérvénye végleg el nincs
intézve.

Cím és érvénybelépés.

IV. E törvény címe 1916. évi véderő-
vény (Military Service Act 1916.) a 6 felsége
által proklamációban közzéteendő napon nem
később azonban, mint tizenhárom nappal annak
elfogadása után életbe lép.

Első függelék.

Kivételek.

1. Azok az egyének, akik csak tanulmányi,
vagy más különös okból tartózkodnak Nagy-
britániában. 2. Azok, akik 6 felsége rendes
vagy tartalékesapatainak tagjai, vagy pedig a
territoriális hadsereghez tartoznak a külföldi
szolgálatot teljesítve. 3. Azok, akik a királyi
flottánál és tengerészetnél szolgálnak, vagy
azok, akik nem szolgálnak ugyan a flottánál
és tengerészetnél, de a tengerészetiügyi minisz-
terium által reklamáltatnak. 4. Azok, akik ie-
len törvény életbe lépésének napján egyházi
szolgálatban állanak, vagy valamely vallási
közösség alkalmazásában levő papjai. 5. Azok,
akik a jelen törvény szellemének megfelelő
felmentési bizonylat birtokában vannak, vagy
az unioconzási listába felvették magukat s
1915. augusztus 15. után visszantartattak.

Második függelék.

Hatóságok felállítására.

1. Az 1915. évi unioconzási törvény által
alkotott unioconzási kerületek mindegyikében
katonai hatóság állítatik fel, amely nem ke-
vesebb, mint 5 és nem több, mint 25 egyén-
ből áll.

Felebbezés.

1. Mindenki, aki a katonai hatóság dönté-
sével nincs megelégedve, felebbezést nyújthat
be az ellen az illető kerület felebbezési bírósá-
gához.

Oroszország elégedetlen az angol védtörvényvel.

Stockholm. Az angol védkötele-
zettséget Péterváron elégtelennek mi-
nősítették. Mértékadó körök kijelen-
tették, hogy Anglia ezzel nem telje-
sítette azokat a kötelezettségeket, a
melyeket Oroszország szorgalmazá-
sára elvállalt. Berckendorff orosz
nagykövet ilyen értelemben nyilatko-
zott az angol kormánynál és ezért
Anglia és Oroszország között a vi-
szony kiélesedett.

A kenyérgyártás napi meg-
változások. A kenyér- és lisztgyártás ki-
osztása, amely tudvalevőleg tíz bizottság előtt folyik, a
közönség körében nem találkozik egyhangu
tétellel és igen sokan jobban szeretnék, ha
ezeket a jegyeket a háztulajdonosok, illetve a
házmesterek útján kézbesítenék a lakosoknak.
A tanács mai ülésén foglalkozott ezzel a kér-
déssel és beható megvitatás után arra az ered-
ményre jutott, hogy Aradon ez kivihetetlen,
mert igen kevés olyan ház van Aradon, ahol
házmestert alkalmaznak, sok helyen pedig a
háztulajdonos nem is lakik helyben és ebből
viszályok keletkezhetnének. Azonban a jegy
kiosztásának terminusa megváltozik és nem,
mint a polgármester hirdménye mondotta
minden hónap első, második és harmadik
napján, hanem ötödik, hatodik és he-
tedik napján működnek a jegykiosztó bizott-
ságok.

Ahol az oroszok ujévi offenzívája összeomlott.

— Sebesült és halott hőseink. — Egy református tábori lelkész feljegyzései. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22.

Az Aradi Közlöny mai számában közölték Nádóczy Bertalan határozat református lelkész érdekes és vonzó megfigyelését az északi harcokrak most legizgalmasabb részéről. Nádóczy a frontnak azon a szakaszán teljesít tábori lelkészi szolgálatot, ahová az oroszok még mindig megújuló ujévi és ujév utáni offenzívája irányult. Ezeknek az elkeveredett harcoknak napjairól valók az itt következő írások is.

Sebesültek.

Hadosztályunk egészségügyi intézményéhez vagyok beosztva. Az 6-6-át fogytam még áras a kór áznak, mely egy iskolában van elhelyezve. Egy-egy gyöngéledő nyugszik a kényelmes tábori ágyakon. Minden délután szállítják őket egy közeli nagy városba, kényelmes függő ágyakkal ellátott fedett kocsi-ban. Naponta megfigyeltetem őket, akik mindig újak, de mintha csak a régiak volnának, ép úgy tekintsenek csendes nyugalomban. Beszélgetek velük. Jól esik nekik a vigasztalás.

Az új év új viszonyok közé juttatott. Jobban telnek a kórházi ágyak. Este felé elkecsizom a front közelébe. Gyönyörű tűzijáték: a világító pirotechnika hulló csillagai, a srappellek szétcsapódó fénye. Az utat, amelyen magyunk néha-néha lövi az orosz tüzéség. De oly nyugodtan járnak-kelnek rajta a zugó teherautók, a trékkocsi, mintha csak hangversenyre mennének. Megadódott idegekkel lehet háborút nyerni. Egész sötét este van, míg megérkezünk egy dandár-parancsnoksághoz. A telefon mellett két főhadnagy ül. Buzgón hallgatnak a kazlón. Méregesen a pontos térképen. Részegnek az épület ablakai az ágyak szavától. Jelentik: orosz fegyvereket hoztak, még nincsenek összeszámlálva. Ott állanak kint a ház előtt. Koromsötétség van, nem lát-hatom őket. Egy autó tüzes szeme világít előttünk. Sebesülteket visz. Elmondják, hogy az orosz támadott. Részeg halottja van. A hegyre föl, hegyről le uton elindulunk az autó után. Egy darabig vele tartanak lovaink, de a gépnek sietős a dolga, ma még vissza jő, de deszkával, spanyol lovassal a más effélével megterhelten, elzúg előttünk a mi lassan döcögünk a sötétben. Szekerek jönnek. „Balra hé!” kiabál a kocsisunk s így intenek viasza-ra a szűk utakon. Egy kocsi német nyelven panaszkodik, hogy lovát a srappell leütötte. Ott fekszik az uton... Háború van. Nincs idő a sopánkodásra. Megyünk tovább.

Hazaérünk. A kórház lakói szaporodnak. Véres testű embereket hoznak. Óvatosan emelik le a súlyosabban sérülteket s viszik a doktorokhoz. Egyik-másik könnyű sebével is feltehetőbb jaurat.

— No, no fiam; nem lesz semmi bajod, — csülitgetja az orvos.

Újabb kötéseket adnak. Akik rázorultak, azokat esetleg operálják. Gyerean, katonai renddel megy minden...

Beszélgetek velük. Mind csupa bizakodás. Csak gyöznünk lehet ilyen emberekkel...

Későre jár az idő. Most szünet állott be. Nem jönnek a sebesültszállítók. Elbúcsúzom a bekötöttektől. Viszik őket tovább, nyugalmassabb helyre...

— Nehéz napunk van. Az orosz óriási

tömegekkel támad 15-20-as rajvonalakban.

Az ágyuk „dobpergősszerűen” tüzelnek. Egyre hozzák a véres testteket. Négy orvosunk minden porca le van foglalta. Hordágyvokról fektetik az összetakolt, tisztá szitalra azokat, a kék nem bírnak mozogni. Óvatosan, szeretettel...

Először a nevét, eszedét, zászköljét kér-dők. Bejegyzik egy nagy könyvbe. Aztán le-vágták az első kötést. Jód-tinktúrát reá. Szép, fehér kötést. Beviszik a pihenőbe, hágyan, si-mén, mintha csak egyedül volna. Pedig egy-más után jönnek. Srappel, gránát, golyó, kézi bomba eittette a sebeket... Mindeniket gondo-san megvizsgálják. Semmi panasz sem kerül el a figyelmet. Bámúlom, hogy érnek reá.

Súlyosan sebesültet hoznak. Haslövés érte. Kötését megnézik. Rendben van. Pihenni kell neki. Egy morium injekciót kap. Nemsokára elalszik. Edesén, mélyen, talán a hazai rögök-ről álmodik.

Egy kadett jön felkötött fejjel. Dalolva mentek rohamra s valahogy a szájába futott a srappel golyó. Nehány fogát télig letűrészelte, a torkát megvágta. O meg kiköpte. Mint egy szilva magot. Beldog, hogy ilyen szeren-cés volt. Beszél elevenen, minden részletet szeretne elmondani. Mint a nagy veszedelem-ből megszabadult ember.

Egy alföldi magyar-osanádmezei — bal-karján kapott egy gránátzilánkot. Nincs semmi nagyobb baja. A karácsonyi ajándék, egy notesz és ceruza mentette meg. Mindkettőt széltépte a golyó. De el is csuszott, attól nem kapott súlyosabb sebet. Vajon ki küldhette neki ezt az életmentő no'eset, melyet a szíve felől viselt?

Egy főhadnagy esete csaknem hasonló. Jobb kezén futott át, a csavardottan defor-málódott dum-dum. A golyó oldalán volt be-vágva. Karjából kiútva noteszét rongoskta szét. Ott találta meg a golyót a tépett lapok között.

Lábán sebesült kadett, japán-orosz golyót mulozat. Egy muszka történy övét hozta ma-gával, abban volt. Tompa végű, mint a mienk, de vékonyabb és hosszabb. Muszka kötszert keres elő a másik. Amerikai gyártmány. A steril pakolásról olvassuk le. „Emergency Bandage Nr. 1. Sublimate) Manufactured By Akikusa & Co. Sole export A. Gents. Tokyo-S. Isaacs & Co. Jokahama. Japan”.

Egy barna arcú horvátot tüdeián furt át a golyó. Vérsik erősen, orrán, száján. Sokat gyalogolt sebesülése után. Talán nem is kellett volna ezt tennie. Ott vannak a sebesült-szállító kocsi. De — ugylátszik — menekült; menekült — a hátréba. Ezek a tüdőörvök köny-nen gyógyulnak, mint az orvosok itt mond-ják, de nyugalom, pihenés kell.

Orosz-esidő sebesültet hoznak hordágyon. Nyőg, jaigat. Felső lábázárát törte el egy grá-nátunk szilánkjá. Szeméből félelem sugárzik ki. Ki tudja, mivel ijesztetették fölünk? Gon-dosan útra kötik sinek közé tett lábát.

— Vigyázz, ne szorítsd a kötést a sebnél — adja ki a parancsot a főorvos az orvosnő-vendék kadettnek! Meg is ismétli parancsát. Az orosz már nyugodtabb, látja, hogy nem mint ellenséggel, hanem mint szenvedő ember-rel bánnak el vele.

Lábát törte egy honvédunknak a gránát. Majdnem elvérzett. Két mellébe vékony tücső-

vön át 0-9%-os vegytiszta konyhasó-oldatot eresztene. Hátha meglehet menteni kényaze-rítva a halkuló szívet köteleessége végzésére.

Es így megy az tovább. Hoznak, kötik, viszik a véres sebesülteket...

A sebészeti műteremben véres rongyok, ködmönök, nadrág, blúz darabok. Egy kis szű-net ha beáll majd kiséprik.

A nyugovó teremben, — béka idején a IV. elemi osztály növendékei tanulnak benne. — már csendesen pihennek az ellátottak. Ci-garettáznak. Elbeszélnek egymásnak bizony szörnyű élményeiket.

Megállok a kórház előtt. A nap vérbe ál-dozik. Vagy csak én látom úgy. Egész nap vér volt előttem...

Egy akácfa-hoz vannak támasztva a sebe-sültek fegyverei éles bajonettel a csőveken. Csak egy bajonett vérs. Egész tövig. Ez ha-lalos döfést adhatott...

Lassu lépésekkel ballagok hazafelé. El-gondolom, hogy ezek a véres emberek tegnap még egészségesek voltak...

Nekünk kevés a vesztetőségünk, nekem sok a vér, amit láttam.

Megnyugtató a humánus kezelés, amiben a sebesülteknek részük van. Akit csak lehet, megmentenek. Itt senki sem sajnálja a fárad-ságot embertársáért.

Hősök temetése.

Pocsolyás idő van. A köves ut felvágva a sok szekértől és autótól. Habarásban járunk. Még mindig folvik a nagy esete. Számítani is alig tudom, hányadik napja. Persze nemcsak ott a kicsit messzebb levő véres mezőkön: itt is vannak halottjai. Akiken már segíteni nem, csak könnyíteni lehet egy enyhülést adó injekci-óval. Injekciót kap az utolsó utra induló, két szanitéz óvatosan elviszi, egy üres helyre le-tesszi. Halottas szoba itt nincs. Ott van a be-tegek között a sárga arcú halott is.

Szemföldi katoná könenveze. Zsebeit ki-kutatták. Értéktárgyait összeszedik. Ezek hiva-talos uton hozzátartozóik kezéhez jutnak el.

Egyik szobában is, a másikban is feküsz-nek a kiesenvedettek. Nem jól irtam. Ezek a sebükben meghaltak — csodálatos — vértu-sát nem vinnak. Mintha kórpótolni akarná őket a nagy Isten eddigi szenvedésükért. Egy nagy sóhajtás és elröppent a lélek...

Olyan nyugodt az arcuk. Egyik-másik mint-ha mosolyogna is, talán az Ur ítélte kedvező-en hangzott. Vagy szeretettel látja egy röpké pillanatra bezsáfolott lelke.

Az iskola folyócsón faragták a fakerecske-t. Kemény, fiatal fából röjják össze, mintha a hősök erejét s ifjuságát akarnák vele jelké-pezni. Csak annyit faragnak a tán fehérre, ahová a név és ezred felírható. A kereszt övi-debb szírárt egészen s a hosszabbat egy herma-dáig. Elöl.

Igy van felírva reá a sírfelirat tinta-ceru-zával vastag batúkkal: a kereszt hosszú szárán a rövid felett „8. honv. gyal. ezred.” a röviden „Szász Zoltán hadnagy;” a hosszún alól: „megb. 1916. jan. 3.”

Akinek személyazonossága meg nem álla-pítható — ilyenek is kerülnek, se levél, se más írás nincs zsebeiben, Istenem, vajon egyedül állott ez a nagyvilágban? — asokat lefénkyé-pezik, hátha mégis keresné valaki.

Elő halottam sírkerecskéjének feliratát kö-zöltem feliebb. Haslövés érte. Nem volt me-nekvés, oly rombolólag hatott a srappel golyó.

Zsebében mintegy 600 korona volt. Ho-zattunk a számára egyszerű fakoporsót. Egy pálma-leveél borul át a barna hajlékon. Hőmek

való jelvény. Koporsóba tételénél megállapítottuk a személyazonosságát. Valószínű, hogy Szászvároson lakó édesatyja, o. tanácsos (a Legitimations-blätterről olvasom le) haza viteti, hogy magyar földben pihenjen, a magyar hazáért meghalt 22 éves magyar hős.

Voltak más halottaink is, róm. kath., gör. kath.

A koporsókat egy kocsira teszik. A többi halottakat sátorlanjukba, kőpenyűbe takarják a szépen egymás mellé fektetik. Abány fér a szekérben.

Mi lelkesek hármán egy kocsin lassan megrünk a messze levő rúthán temető felé. Utánunk a 4 szekér, a halottakkal. Mellettük szentítécek ásókkal, kanákkal. Szemben muniócs kocsik jönnek. Halált szállítanak azok is. Utvan mit csinál most az, akit holnap ezek a széteszakadt poklok találni fognak?

A hadnagynak külön sírt ástunk. A többiek közös sírba jutnak. Egy tágas gödör. Mily barátságosan térnek meg egymás mellett a magyar és a muszka. Már megbékéltek a földanya kebelén. A friss, sáros, felhánvt földre olyan sorrendben tesszük a kereszteteket, amelyen sorrendben fektetnek a hősök. Az egyiknek aráról leeszeik a kőpeny, félig síló helyzetbe jut, amikor emelik a sír felé. Szemből felvillik... Arra néz, a hegy felé, ahonnan az ágyuk — talán a harangok helyett — hűbölnek. Ugy tetszik nekem, hogy mosolyog a nádai alkak. Neveti az egymást marcangoló embert. O már nem szenved, O pihenni tér ferdalmi után. Hívócska munkáját nemesen. Meghosta a legnagyobb áldozatot a hazáért bátran.

Mind a sírban vannak.

A közös sírnál ott áll stórával a nyakában, szentelővel kezében a római katolikus Föld kurtt és barna temetési ruhájában a görög katolikus lelkes. Helybeliek is előttek néhányan. Egyik gyertyát gyújt. Rövidke, vékony gyertyát. Lobogva és sárgás lánggal. En már lépéssel odább állók, a mázanos sírnál. Tábori-zöld uniformisban, fekete palásttal vállamon. Levesszük sapkáinkat. Egyszerre kezdődik a szertartás. Amazok ott mormolják temetési imáikat, szentelik a halottakat. Én imádkozom halkán, mély megilletődéssel. Hármán vagyunk ennél a sírnál: az Isten, a hős halott, meg én. Még csak pár pillanattal több, mint ahogy a sorokat leírhatom a vége a temetésnek. Egy göröngyöt halkán ereszték a koporsóra. Egy ágyu ordít a hegyen. Nem hallom az ágyagos föld koppanását. Onkénytelen sósai szakad a keblemből: Isten veled, bajtársam! ... Ahogy elfordulok a sírtól, már jönnek, már vágiák a husszák a földet a koporsóra a szentítécek...

Megiegyzem a helyet. Egy rozszant háztól 48 lépésvira fekszik egyenes vonalban északra felé. N. betűt vágok a kereszt felső részére jel gyanánt késsémmel, hátha az írást lemosva az eső. Sívító szélben indulunk vissza.

Holnap értesítenem kell az édes atyáit. Eddigi szolgálataim közül ez lesz a legnehezebb. Hogy borítsam én talán örök gyászba ezt a családot, aki ledrágábját adta a hazának? Szomorú levelem ne vidd sebesen postá, nem ezt váriák... Ráérnek megtudni később is, hogy hős Zoltán fiuk egy rúthán temető hántjai alatt nyugszik.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazulról érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY”-t a táborba minden aradi katona olvassa.

Felfüggesztették a vaggongyár irodafőnökét

— Joob Gusztáv nyilatkozata az Aradi Közlönynek. — Takarékpénztári betétkönyv az esetleges hiány fedezésére. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22.

Az aradi Weitzer János vaggongyár vezetője felfüggesztette állását Joob Gusztáv irodafőnököt. Az elmúlt szerdán Herzel Bernát igazgató tudomására jutott, hogy a 25 év óta az aradi gyár szolgálatában álló öreg ur tevékenykedése közben szabálytalanságnak látott mulasztást követett el és ezért tudomására adta, hogy hivatali funkcióit végsőképp addig nem kívánják tölteni, amíg az igazgatóság alapos vizsgálat után a sorsa felett nem dönt.

Joob Gusztávot Aradon mindenki ismeri és érthető, hogy az a hír, amely természetesen rövidesen a legközelibb körökben metamorfózisokon ment át, gyorsan terjedt el. Az itt elmondottak fedik a tényeket és mindazok, akik csak kevéssé is vannak beavatva olyan nagyváltó gyárfüzem vezetésébe, mint a vaggongyár, kíváncsiak lehetnek, hogy semmi olyan válami nem is történhetett ott, ami csak közérőből is megfellelna azoknak a fantázia-szűlőműveknek, amelyeket az eset kapcsán kolportálni kezdtek.

A gyár, amelynek Európa szinte összes híra van, olyan vezető alatt állott és áll különösen amióta Herzel Bernát kezében van a kereskedelmi igazgatóság, hogy ott az adminisztráció is a modern követelmények tökéletességének a fogalma. Tehát olyan visszaélések, amelyeknek, a hírek szerint kolportált összeg, nyolcvan, száz ezer korona elveszése lenne a következménye, alig képzelhető el. A gyár tisztviselői körében csupa kímélt hűségű munkások foglal helyet, akik a munkabeszámítás és az ellenőrzésnek tökéletes rendszere alapján dolgoznak. Ha történet szabálytalanság, akkor annak eredete nem mai keletű és nem volt olyan irányú, hogy az a gyár életében akárcsak nyomot is hagyva. A hol milliókra rugó büdzsével dolgoznak, ahol egy intézmény olyképen van fundálva, mint a vaggongyár, ott utvan még száz ezer korona elkallódása sem tragikus esemény, de az eddig naplónvra került adatokból csak az állapítható meg, hogy az eset sokkal szűkebb keretekbe tartozik, mint a városzerte elterjedt hírek hallatára az emberek azt hitték. Az a tény, hogy inkább Joob Gusztáv közismert alakja keltette a nagy érdeklődést az esemény iránt, amelyről a legilletékesebb forrás, a vaggongyár vezetésébe, mindaddig, míg öreg tisztviselőjének sorsáról az igazgatóság nem döntött, nem nyilatkozik.

Az Aradi Közlöny tudósítja magát, Joob Gusztávot kereste fel, aki Kis-utca 4. számú házában levő lakásán betegesen fekszik.

A szép úri ház udvaráról néhány fokos lépcső vezet egy előszobába, ahonnan a vaggongyár irodafőnökének azelőtt lakásának egyetlen egy szobája nyílik. Az öreg ur női és rokonai körében alapított otthonát. A legmélyebb részvétet keltő pillanat volt a találkozás vele. A szobába a téli korai este árnyai bocsátották be sötét szárnyukat és csak a kandallóban égő tűz fénye világítja meg az ágya szélén üldögélő beteg embert.

— Három nap óta ágyban fekvő beteg vagyok. Sulvosen beteg vagyok az izgalomtól, amely teljesen elgyengített és a gyomrom is

kinéz, de olyan nagy mértékben, hogy három nap óta egy korty vizet sem tudok magamhoz venni.

A beteg a szenvedésnek és a teljes testi elerőtlenedésnek benyomását kelti és akik ismerik örökké mosolyog a megelégedettség és gondtalanság békéjét tükröző arccal, rá sem ismernének. Látják rajta, hogy nagy események hatása alatt áll és a három napos ágyban fekvés egy pillanatában sem szüneteltetett a vívódás. Egy nemesléd van körülötte a hatalmas, nagy szobában, amelyben ugye elvess öreg, összetörődött alakja, hogy a beszédje nagy hangzik, mintha valami mélyvízből hatolna át és nem annak nyílnék ajka szóra, aki itt ül az ágy szélén.

— Nagyon köszönöm, hogy az Aradi Közlöny hozzám fordul és nem ad hirtelt a hírességnek — mondja majd nem szó hangon, a mikor tudomására jut, hogy a látogatás célja, tölle magától hallani a történeteket és ellenőrizni a szerző szálló híreit.

— Nem történt semmi, est tessék megírni. Semmi sem történt más, minthogy én három nap óta ágyban fekvő beteg vagyok és szerda éjszaka azt hittem, hogy a halál jött el értem. Én már régóta, hónapok óta érzem, hogy az erőm fogytán vannak és azt jelenttem is Herzel igazgató urnak, aki ezt tudomásul is vette és kijelentette, hogy előterjesztést tesz az igazgatóságnak a nyugdíjaztatásom iránt. Az igazgató ur a jövő hét végén Aradra jön és elhozza az igazgatóság döntését.

— Az a hír terjedt el, hogy az irodafőnök urat hirtelen elbocsátották állásából?

— Nem igaz, ensem nem bocsátották el. Nem íráshibák miatt, ha beteg vagyok. Kérem elfelejtse meg ezeket a híreket. Harmadik év óta állók részint a Schöller és, részint a vaggongyár szolgálatában és nem tudnám, hogy milyen okot szolgáltattna volna a hirtelen elbocsátásra. Hatvankét éves beteg ember vagyok, akiről alapítván nem szabadna ilyeneket állítani.

— Epan az a célja ennek a látogatásnak, hogy a valóságot tudja meg a közönség, amely évtizedek óta ismeri az irodafőnök urat és akit legtöbbször „Gusztáv bácsinak” neveznek.

— Az történet, hogy a múlt hét szerdáján itt volt Herzel igazgató ur, akinek egyik kollégám azt jelentette, hogy szabálytalanságot talált. Az igazgató ur meához hivatott és közölte velem ezt és megkérdezte, hogy az értesítés megfelelő-e a tényeknek?

— Nem történhetett szabálytalanság — válaszoltam — nem történhetett bűn, legfeljebb íráshibából eredő tévedés. Azt sem tartom kizártnak, hogy elírtam magamat. De ha ebből bármilyen oimen anyagi kára származna a vállalatnak, annak fedezésére átnyújtok egy 15 000 koronáról kiállított takarékpénztári betétkönyvet, amelyet az igazgatóság tetszése szerint felhasználhat. Az igazgató ur átvette a betétkönyvet és azt mondotta, hogy a direktciónak jelentést tesz a dologról és egyúttal írásban hozza a nyugdíjaztatásom is. Ez történt és azt hiszem, hogy ez senkit sem jogosít fel arra, hogy itt elcsapásról, száz ezer koronás kárt okozó visszaélésekről beszéljen.

Teljesen kimerült a neheztető első beszéd alatt. A homlokáról csorgott az izzadság, pedig egész teste remegett a hidegrázástól. Tagadhatatlan, hogy a súlyosan szenvedő emberből az izgalmak, a testiből kiolték mindent, ami a régi bohém lelkű Gusztáv bácsiban volt.

— Miért is követtem volna el én szabálytalanságot? — folytatta egy kis pihenő után kérdés nélkül. Nem akarom én vagyont gyűjteni. A takarékből az egész vagyonom, amit 25 esztendő alatt spóroltam össze. Azt hiszik, hogy én nagy léhon éltem, sokat kölöttem? Régóta nem járok az emberek közé, magamnak élő ember vagyok. Szép állásom, jó jövedelmem volt és ennek megfelelő életmódot folytattam. Erőmon felül nem költeztem.

Ugy adtuk az irodájának nyilatkozatát, amint ő elmondotta.

A renegátok bukása.

Goga és Lucaciu vereségének jelentősége Romániában. —

Rövid híradás.

Bukarest, január 22.

Olvan helyről, ahonnan a romániai politikai viszonyokat illetőleg eddig is mindig igen pontos híreknek bizonyult információkat kaptam. Goga és Lucaciu választási kudarcáról a következőket közölték velem:

— A Brătianu-kormány az első perctől kezdve rossz szemmel nézte az erdélyi renegátok beözönlését Romániába. Illetékes helyen ugyanis nagyon jól tudták, hogy ezeket az embereket a legönösebb célok készítették hazájuk elárulására és hogy azok közül sokan sohasem jutottak indítók a fajszeretethez vagy a nagy-Románia fantasztikus eszméjéhez. Gogát is egyszerű katonaszökevénynek tekintették, aki a bűnt felvette és ezért csapott fel a nagy eszerek harcának. Most azután, hogy Goga és Lucaciu arra a valamerő gondolatra jutottak, hogy beállítják magukat a román kamarába, a többségi liberális párt egyszerűen tudatába ébredt a kalandorok semmitől vissza nem riadó terveit morális következményeinek és a legerősebb harcot provokálta velük szemben, aminek teljes eredménye is lett, mert a választásokon megnyilatkozott számarányok után a két renegátnak a pótválasztás egyáltalán nem lett volna esélyük. A pótválasztási kudarcot megelőzendő, határozta el tehát a föderációs párt, hogy Goga és Lucaciu jelöltségét visszavonja. A kiadott kommuniké a kormány „vad ellentállására” hivatkozik, az igazi, fent kifejtett ok mellett azonban rámutathatunk még arra is, hogy a két renegát, immár a russzofileknek is terhére van. Romániában megkezdődött a Goga és Lucaciu vész-futása. A közvélemény előtt nem lehet már a lólabákat elrejtetni. Bekövetkezett a kiábrándulás, aminek előbb-utóbb be kell következnie. Goga, Lucaciu és társaik részére már csak megvetés terem Romániában.

A „Vitorul” című kormánylap a következőket írta:

Az „Unionista Föderáció” lapjai kommuniké közölték, amilyen bejelentik Goga és Lucaciu jelölteknek visszavonását a Galacon és Ciraceban jövő vasárnap megtartandó pótválasztásról.

A közölt kommuniké szerint a jelölteknek a visszavonását azért határozták el, mivel a kormány az első szavazásnál beavatkozott a választásba.

Ez az állítás nem egyéb, mint egyszerű ürügy — melyet minden ellenzék használ.

Mi mégis üdvözljük a „Föderáció” vezetőit, hogy figyelembe vették a pártfogott jelöltek alkalmatlanságát és azt a tényt, hogy ők nem szolgálhatják az ország érdekeit a jelenlegi körülmények között.

Seregeink folytatják győzelmes utjukat Albánia felé.

— Entente hazugságok a montenegrói kapitulációról. — Olaszország kiűrti Albániát. —

Távíráti tudósítás.

Luganó—Róma—Bukarest—Budapest, január 22.

Te'le körü'le az olasz és angol sajtó a világot egy olyan hazugsággal, amely jobban bevilágít az entente gyöngeségébe, mint ezer új cikk. Elárulták, hogy mi fái nekik legjobban, elárulták, hogy hős katonáink fegyvere az Achilles-sarkukat találta. Montenegro nem kapitulál, a hadsereg tovább küzd” barsogták. Egy szó sem igaz belőle.

Rómából és Londonból tegnap és tegnapelőtt mindentéle kalandos híreket terjesztettek el, melyek szerint Nikita, lázadó csapatai által kényszerítve, a fegyverletételt visszavonta, két fiával a hadsereg élére állott és a négyesszövetségtől segítséget kért. A Pester Lloyd — mint budapesti tudósítónk jelenti — *illetékes helyről arról értesül, hogy ezek a hírek közönséges tendenciozus hazugságok. Montenegróban a fegyverek átszorgáltatása zavartalanul folyik és a montenegrói nép között egyhangú mély megelégedés uralkodik, hogy a céltalan vérontásnak véget vetettek.*

Budapest. A Pester Lloyd jelenti a sajtóhadiszállásról: Azt a tényt, hogy a fegyverletételnél bizonyos nehézségek mutatkoznak, az ellenség felhasználta a külföldön hazug hírek terjesztésére. Sikerünk veszélyeztetéséről beszélni nem lehet. A közelebbi események bebizonyítják, hogy helyzetünk fényesebb, mint valaha. Semmiféle ellenséges hatalom, legkevésbé valamilyen montenegrói aközér nem képes a Dél-adria keleti partján kitűzött célunktól bennünket visszatartani. Seregeink folytatták utjukat minden irányban. A városok kezeinkben vannak, különösen a Szkutari tavon fekvők és mindenütt erős seregcsapok nyomulnak elő **Eszak-Albánia felé.**

Ennél is ékebben szóló bizonyítéka azonban Olaszország aléltóságának és ijedségének Albánia teljes feladása. Albánia mint érett gyümölcs hull önkébe.

Zürich. Több mint valószínű, hogy az Albániában levő olasz csapatokat legközelebb visszavonják. Erről már az olasz felhivatalos lapok, mint befejezett tényről emlékeznek meg.

A Secolo — mint Luganóból jeleltik — azt az aggodalmat mondja el, hogy az albániai olasz seregeket Vatonában és Durazzóban a tengerbe szorítják.

És ha van még valaki, aki elhiszi azokat a frázisokat, amelyekkel Salandra és társai az olasz forradalmat elaltatni törekednek, azok szemét kinyithatja a kormány bukásáról érkező hír.

Zürich. A Züricher Nachrichten olasz politikusoktól arról értesül, hogy a kabinet helyzete az utóbbi napokban igen

megrendült. Az új miniszterelnöknek Luxatit szemelték ki.

Róma. Az Avionio Socialista azt követeli, hogy a kabinetet bővítsék ki, hogy a kormánynak nagyobb bá zisa legyen.

Az Avanti viszont azt kívánja, hogy három minisztert el kell küldeni, hogy minden párt képviselve legyen, a radikálisok és a reformszociálisták is. Ez a lap már érzi, hogy a reformszociálisták, akik legjobban izgattak a háború mellett, most a kormány ellen akarnak fordulni, nehogy vele együtt pusztuljanak.

A Popolo d'Italia írja: — Ez év végéig a szövetségeseknek föltétlen és biztos sikereket kell felmutatniuk, mert a háborút nem lehet a végtelenségig folytatni. Ha pénz kell, szerezzenek. Ha több ember kell, állítsanak fel új seregeket, ha egészséges főparancsnokságra van szükség, teremtsék meg, de mindennek a legrövidebb idő alatt meg kell történnie, mert már megcsömörlöttünk a sok balsikertől.

Ebben a nyilatkozatban az az érdekes, hogy a Popolo d'Italiát a háború kitörésekor teremtette meg az olasz kormány azért, hogy lehangosabb szöcsöve legyen és a szociálista párt egy részét is megaverje.

A hangulat változásának tagadhatatlan jele, hogy Giolitti, aki a háború megakadályozásán dolgozott, ismét meg mer jelenni Rómában, sőt a parlamentbe is elmegy, bizonyára azt, hogy a kormányt felelősségre vonja.

Róma. A Corriere úgy értesül, hogy Giolitti februárban Rómába érkezik, hogy részt vegyen a március elsején összehívott parlament ülésén.

Nem is kétkedünk egy pillanatig sem abban, hogy a montenegrói kapituláció beszüntetéséről felröpített kacsa csakhamar lebukik. Az olasz lapok és angol lapok ostoba hazugságait megcáfolják az olasz és angol kormányok csökeledetei. Olaszországban már internálják a montenegrókat, Londonban már nem gyűjtnek a montenegróknak.

Róma. A tengerészeti miniszter távirati rendeletet intézett, valamenynyik kikötőparancsnoksághoz hogy Montenegroinak szánt szállítmányokkal együtt fel kell tartóztatni a személyszállító hajókat is. A montenegrói állampolgárok a kikötőkben maradnak internálva. Brindisiben négyszáz montenegrói tartalékost, akik most érkeztek Amerikából, őrizet alá vették. A montenegrói főkonzulátus további intézkedésig beszüntette rendes hivatali működését. A főkonzulátus épületét rendőrség őrzi a tüntetők ellen.

Hága. Az angolok emberbaráti érzelmeire rendkívüli jellemző, hogy a montenegrói Vörös Kereszt javára kedden megindított gyűjtési mozgalmat már másnap hirtelen beszüntették.

Fegyverletétel Burgundiéknál.

(Kapituláció egy előkelő családban.)

*

Arad, január 22.

Burgundiéknál a háborus ellenfelek már a mozgósítás első napjaiban így osztottak meg:

Burgundi: Nikita. Burgundiné: Ausztria-Magyarország. Nagytata: Petár. Kari bácsi: Bulgária. A tanító: Olaszország. Vili: Németország. Bandi: Törökország. Nevelőnő: Franciaország. Az írás: Anglia. Nagymama, szakácsné és a szobaleány semlegesek.

Burgundi (letévedve felesége előtt, könnygő hangon): Ezelőtt 32 évvel ugyan ebben a pőzban szerelmet vallottam neked, most pedig arra kérlek, hogy legyen béke közöttünk. Elég volt a civakodásból!

Burgundiné (engedékenyen): Ha kijelented, hogy mindazt, amit kívánok teljesíted, úgy tárgyalok veled, jobban nem.

B. Hiszen amíg hadikábon nem állottunk egymással, minden óhajodnak eleget tettem. Kinyilatkozom, hogy minden feltétel nélkül elfogadom feltevéleidet.

Vili (A szüleiére mutatva a francia kisasszonyhoz): Voilà Capitulation Montenegro! ... A kisasszony: Nem helyes kiejt.

Bandi: Maga antant kisasszony most ne kritizáljon.

A kisasszony: Nem lármázni, felköltöni nagytata.

V. Az nem baj, legalább követni fogja a tata példáját.

Nagymama: Gyerekek, mi van veletek, hogy úgy zajongtok?

V. és B. (Egyeszerre): Megkezdjük a béketárgyalásokat.

V. (Egyedül): Jó, hogy itt vagy nagymama. Addig is, míg az ellenség leteszi a fegyvert, ügyeinek vezetését te reád bizzuk, mint semleges személyre.

Nagymama: Ne beszélj bolondságokat! Felmondta a lelkét a Freuleinnek?

V. (Önértékesen): Édes nagymamuci, te tudod, hogy én azért vagyok Németország, mert Vilmosnak hívnak és mint ilyen, megvédem a németek érdekeit. Tehát tiltakozom az ellen, hogy te a francia nevelőnőt Freuleinnek nevezd...

Bandi: Én meg Törökország nevében felháborodom azon, hogy nekünk egy angol kinézésű holdkörös inasunk van. Küldjétek el!

Szobaleány: Fia! ur, ne bántsa a Jánt. Már csak félholdkörös. Én kigyógyítottam.

Bandi: Ha a Julius semleges, hát ne pártolja Angliát. Egyébként kettőnk között nincs helye semmiféle diplomáciai vitának. (E pillanatban lép be Kari bácsi. Vili és Bandi barátságosan üdvözlöik):

— Istén hozta hü szövetségünk!

Kari b.: Érttem, mert minden jobban, rosszban osztom veletek.

V.: Dehogy. Hát elfelejtette, hogy maga — Bulgária.

Kari b.: Ugyan-ugyan, hát még mindig nincs vége ennek a komédiának?

V. és B. (Hangosan nevetnek): Nem rajtunk mulik. (A nagy szüjre a nagytata felébred, miközben folyton trüsszent, a házi sapkaja leesik a fejéről).

Nagytata (Mérgesen): Nem hagyjátok az embert aludni.

V.: Jó vico. A nagytata folyton automobilozik, lovagol hol Olaszországban, hol Görögországban van álmában. (Bandihez): Vedd fel a nagytata koronáját. És a végén azt mondja, hogy nem tud tőlünk pihenni.

B.-né: Gyerekek, jön a tanító ur.

V. és B.: Na avval is szakítani fogunk.

Tanító: (A kalapja mélyen a szemére van húzva, az előszoba ajtaján kopog).

V. és B.: (Lefüggönyözött ablakból: Ném, azzal a szétes kalapjával, kipödrött bajuszával és nagy havelokjával akárcsak Emánuel olasz király állna előttünk, amint a görög hídfő elleni támadást figyeli.)

B.-né (A szobába lép): Elég legyen. Olyan zűrzavar van állandóan, hogy az ember azt sem tudja, hol van.

V.: Pedig nem vagyunk Szalonikiben. De nem sokára ott leszünk.

Bandi: Ha Vili mondja, hát úgy is lesz!... B.: Micsoda felfordulás ez megint? Mit veszekedtek?

Szakácsné: Téved a nagyságos ur. Háborút játszanak. Most csinálják a békét. Azt mondják, hogy a nagysága kezit csókolom, meg őt, aztán a Kari bácsi, a központi hatalmu uristenek...

B.: Ne felejtsem itt. Az ember csakugyan azt hiszi, hogy a fronton van. Folyton ezek a háborus diskurzusok. Nem tűröm tovább. (Egy nádpáloát vesz elő és a gyerekekhez közeledik, ezek elszaladnak.)

V.: Tedd le, vagy add ide a sétatöböt, akkor közeledünk.

B.: (Gyermekrei elől elmozdítva): Itt a bot. De ígérjétek meg, hogy jók lesztek.

B.-né: Mi történik itt?

Bandi: Kár, hogy ezt nem láttad, Nikita átadta fegyverét Vilmosnak... (—gö.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Színházi műsor:

Vasárnap: délután Rajnai Gábor vendégfelleptével „Faun” vigjáték. Este: Rajnai Gábor utolsó fellepte „Revizor” vigjáték.

Hétfő: „Lagénybucsu” operett.

Kedd: „Végre egyedül”

Szerda: „Ciklámén”.

Csütörtök: „Császárné”, operett újonság először.

Péntek: „Császárné”.

Sombat: „Császárné”.

Vasárnap: „Császárné”.

* A revizor repríze Rajnaival. „Soha ilyen jól nem ment a színház!” — kiáltott valaki, amikor ma este fél nyolckor benézett a zsúfolásig telt nézőtérre, ahol a zenekar helyén is annyian voltak, hogy egyetlen egy könyörögve kőrt pótszéknek sem jutott hely. Pedig ugyebár miről volt szó: Gogolynak régi-régi vigjátéka, a kerek nyolcvan esztendő előtt írt Revizor került színpadra, igaz, hogy a főszerepben Rajnai Gáborral. Nyolcvan esztendő a színművészet technikájában olyan nagy út, hogy ezt nyom nélkül még a nagy és kegyetlen orosz szatirikus sem várhatta meg. Aradon megkaptuk a repríz, mert hiszen a budapesti Nemzeti Színház elevenítette föl a darabot. Hogy ott miért vették elő? Ki tudná ezt megmondani. Mert orosz darab? Igen, a régi Oroszország — Gogoly tudja, mert látta, — biztosan ilyen volt. De ma, a háboru tükrén át másminőnek ismerjük meg az északi ellenséget és a ma élő Gogolyok bizonyára más szatírárt írhatnának. Érdekes volt azonban, hogy a nagy premerek zsúfoltságról túlhaladó házat mennyire kárpótolta, a közönséggel a már avitt komikumot mennyire feldelte az előadás. Rajnai Gábor a címszerepben ma is végtelen kedves, ötletes, minden apró részletet finom gondnal megéltető művész volt, akinek figyelmes, simító, igazgató keze alá az egész előadás. Aradi partnerei közül Várnai értékes művészegyenlőse legjavát adta és eltagadhatatlan, hogy ma a többiek is valamennyien: Deli, Polgár, Győző, Hidvéghy. A sok-sok kisebb nagyobb szerep elosztása komikus figurák előadására kényyszerítette az operette két szereplőjét: Baricsot és Járai Sándort, akik önmegtartóztatással és becsületességgel látták el ezt a feladatot. Borosnyai Kató kedves, közvetlen és kellemes volt egy csitri leányka fehér szerepében, Szász Anna és a mindig vidámságot hozó Benkóné játszották azt a keveset, amit Gogoly nők számára írt. A közönségnek az a része, amely nem akart egyebet, csak átkacagni az estét, jól mulatott. És a jól mulatók többségben voltak a nézőtérben. (+)

* Payr Hugó háborus előadása a Kölcsey Egyesületben. A Kölcsey-zsuzok közönségének még ma is élénk emlékezetében van Vészi Margit nagysikerű előadása, amelyben a Lovcen tövében átélt háborus tapasztalatairól számolt be. Érdeklődés tekintetében ezzel az előadással vetekedik a Kölcsey Egyesület vasárnapi zsuzia, amelyen egyik kiváló magyar haditudósító; Payr Hugó, a Budapesti Hírlap munkatársa beszél el érdekes és nagyrészt eddig nyilvánosságra nem került részleteket tizennyolc havi haditudósítói munkájából, tapasztalataiból. Payr Hugó a nagy háboru minden harterét bejárta. Látta küzdeni az aradi hős katonákat is északon, orosz földön epügy, mint Szerbia meghódításánál, valamint az orosz támadások megállításánál. Mondani való tehát speciálisan aradi vonatkozásokat is érintenek. A tartalmas és érdekes előadás iránt nagy az érdeklődés. Payr Hugó előadása a kultúrpalotában délután 5 órakor kezdődik és azt egy koronás belépőjeggyel nem Kölcsey Egyesületi tagok is meghallgathatják.

* A színház hírei. A jövőhét érdekeségei. Vasárnap, délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal Rajnai Gábor, a Nemzeti Színház művésze vendégfelleptével megismétli a társulat a Faun vigjátékot és este fél 8 órakor ugyancsak Rajnai Gábor felleptével a Revizor vigjátékot lesz a második előadása. Hétfőn a Lagénybucsu nagy operett kerül színpadra Várnai Margit, Horváth Mici, Barics és Járai S. a főszerepekben. Keddén a Végre egyedül, páratlan sikerű operett előkelti a műsort és szerdán a Ciklámén. — A császárné, a Király-színház legnagyobb sikert aratott operett-újonsága lesz a legközelebbi bemutató, melyre most készül a társulat. Rendkívül hatásos és filibemázó zeneszámok, kitűnő szöveg, ehhez fényes, csaknem teljesen új kiállítás. Különösen érdekes lesz a második felvonás díszlete, amely a császárné hatalmas ősi képesarnokát ábrázolja. Az új díszleteket Lenkei György, a színház állandó festőművésze készíti. A szaboműhelyben szintén lázasan dolgoznak az új jelmezeken, úgy a kar, mint a magánszereplők részére. A császárné főszereplő Horváth Mici, Járai Böske, Pölöp Irma, Benkóné, Járai S., Barics, Győző, Polgár S. — Azonkívül két pompás kis gyermekszereplő is van az újonságban: Acs Gyula és Acs Aranka, kik „A császárné” gyermekeit, József és Mária hercegeket játszik. „A császárné” bemutatója terv szerint január 27-én, (csütörtökre) van megállapítva, és — tekintettel az előre látható nagy sikerre — sorozatos előadásokban.

* Háborunk Olaszország ellen 3000 méter magasságban. (Szenzációs fölvételek az Apollóban.) A legfrissebb hadvezetési engedelmével rendkívül érdekes mozgóképeket készített az olasz haderőből, ahol vitás katonáink hőies ellentámaszán immár nyolc hónapja megtörik az olaszok minden vértaszoló támadása. Az olasz harter rendkívül érdekes, színpompás perspektívája nyitja meg előttünk ebben a történelmi értékű képben, a melyet hétfőn és kedden mutat és az Apolló-színház. A helyőrség legénysége külön előadáson tekintti meg az olasz front eredeti fölvételeit. 3

* A 9 új ember az Apolló vasárnapi műsorán. Ez a szenzációs kalendár-drama két nap óta valóságos lázban tartja Arad közönségét, amely nem tud betelni a nagysikerű kép művészi szépségeivel. Ma, a második napon is utolsó helyig megélt nézőtér gyönyörködött a nagyvadász drámaiban, amelyről most már megállapítható, hogy minden eddigi bemutatott detektív- és bűnügyi előadással határozottan sikerrel aratott. A 9 új ember vasárnap mutatja be utoljára az Apolló-színház. Az előadások pontosan 6 órakor kezdődnek és nem folytatolagosak. 3

* Montenegro kapitulációjáról ma sajnálattal távoztunk, hogy annak fölvétele még teljesen nem készült el és így azt csak a legközelebb mutathatjuk be közönségünknek, de hogy Montenegróról még is mutassunk, így megszereztük a Lovcen hegyység és annak környéke fölvetelét, amelyen bátor katonáinknak hőies küzdelme folyt le. Ezenkívül a Hajsza az előpott gyémánt után című 5 felvonásos idegizgató detektív-előadás és az elsőrangú műsor kerül vasárnap bemutatására az Erzsébet mozgószínházban. 171

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

(Konstantin paraszai az entente ellen. — A görög király elmondja szenvedései történetét. — Husz százaléka a görögöknek áll ma az entente mellé.)

London. A lapok közlik az Associated Press tudósítójának Konstantin görög királlyal folytatott beszélgetését. A tudósítót a király hivatta magához, hogy kifejezze nagyfokú felháborodását az entente-nak Görögországgal szemben tanúsított hallatlan fenhéjazása s legújabb erőszakos cselekedetei felett. A király nagyon izgatott volt. A következőket mondotta:

— A legutóbbi képmutatás, hogy ha Anglia és Franciaország, Belgium és Luxemburg semlegességének megsértéséről beszél azok után, amiket velem tettek és tesznek. Mindent megkísértem, hogy az angol és francia sajtóban taylor-playt kapjak, amikor a tények hámlatos elterjedésével és a motivumok eltorzításával megtámadták Görögországot. A közvélemény egyetlen fóruma, amely előttem nyitva áll, az Unio. Ismét Amerikához fordulok, hogy pártatlanul hallgasson meg. Az entente csapatai megszállták Imbroszt, Lemnoszt, Mytilénét, Castello Roccut, Koriut, Szalonikét, a kalkidikei térsírt, valamint Lakedonia nagy részét. Mit jelent az ő ígéretük, hogy a háború után kárpótást fizetnek? Nem teríthetik meg népem szenvedéseit. Népet kiűzték otthonából. Katonai szükségességet emlegetnek. Ugyanezen kényszerűségből nyomult be Németország Belgiumba s szállotta meg Luxemburgot, Koriut semlegességét Anglia, Franciország, a monarchia és Németország garantálták. Miben állott a

másteli millió drachmába került demir-hisszari hid elpusztításának katonai szükségessége? Ez volt az egyetlen út, amelyen a Keletmacedóniában lévő csapatainkat élelemmel láthattuk el. A hid alá volt aknázva s az ellenség közelédtére egy pillanat alatt felrobbanhattuk volna. Bevallják, hogy a hid közelében nem volt ellenség. Mi volt a szükségessége Koriut megszállásának? A szerbeket ep úgy szállíthatták volna Itanába, mint Koriuba. Az olaszok táján kolerától félnek? A veszedelem a görögökre nevezé ep oly nagy, mint az olaszokra. Az entente azt mondja, hogy Koriut és Castello Ricot azért szállta meg, hogy kitűrkeshesse a tenger-alattiak támaszpontját. Soha sem kaptam hírt Görögországban lévő támaszpontokról. Görögországban soha sem láttak el tengerpartjárókat készletekkel. Az entente Balkán politikájának története nem egyéb, mint hibák halmazása rákenve saját ostobaságukat és azok eredményeit másokra. Figyelmeztettük őket, hogy a gallipoli-i expedíció sikertelen marad, hogy az osztrak-magyarok Szerbiát ketsegtelenül szétzúzzák, nem akarták elhinni. Most Görögország ellen fordulnak, mint indulatosan értelmetlen gyermekek. Tudatosan eldobták maguktól a görög rokonszenv minden előnyét. A háború elején a görögöknek nyolcvan százaléka az entente-ai erzett, ma husz százaléka sem mozdítaná meg kezét, hogy az entente segítségét nyújtson.

A községi elöljáróságok hatásköre korlátozott. A községi és körjegyzők tul vannak terhelve. Száz és ezerféleképpen játszanak ki bennünket, mindenteléravasz fufanggal, a termelők segítségével, akiknek érdekükben áll már is meghamisított tejükön tudni.

Szeretném, ha az aradi közönség megismerne, amiket itt elmondottam. A felnőttek mondanak le a tej érzéketlenségről, hogy a nagyobb uradalmakból behozott tej fedezze a kisdédek szükségletét, mi pedig táplálkozni fogunk teával, kényymag levessel és fekete kávéval, melyet a katonaságnál beváltak tekintenek. Aki ezt az áldozatot meghozza, hazafias dolgot cselekszik és hozzájárul az ország erejének felerősítéséhez. Onnantagadára szükség van a nemzet nagy megpróbáltatásának a nehéz napjaiban!

Egy villamos menti község lelkésze.

HIREK.

— A király. Bécsből írják: A végző győzelembe vetett hitet, amely a monarchia két államnak népet eltölti, magacélozzák azok az örvendős hírek, amelyek a schönbrunni kastélyból kiszivárognak: a király pompás egészségben van s ruhalmas munkasereje semmivel sem csökkent. A felség a tízenyolc háborús hónapban nem szakított időt az üdülésre s nem engedett magának pihenési és kíméletet. A háború kezdete óta, nyáron egy, mint télen, napjait az iroasztal mellett töltötte el, sőt munkaidőjét meg is töltötte, mert egy órával korábban kel, egy órával később tér nyugálmára. Nem titok környezete előtt, hogy az elmúlt év izgalmas eseményei közepette voltak álmatlan éjszakái is. Azonban éppen a kőtiltette élt bémulják leginkább az őz uralkodó nagy ellenállóképességét és munkaképességét.

— Csodálatos, — mondják — hogy felség, bár munkája megszakadott s izgalom közepette él, milyen nagyazzadon elviseli a háborús idők terheit.

A világháború színterén nem történhetik oly esemény, melynek híre el ne jutna a király dolgozószobájába. Jelenleg Schönbrunban időről Zita trónörökös és a gyermekeivel és Mária Valéria főhercegnő a családjával. A háború óta csaknem egészen megszünt az áttérő hírlapírások s a király még családja tagjait is ritkábban fogadja lakosztályában, mint máskor, mert reggelől estig a munkának él.

— Ezer koronás adomány az Aradmegyei Rokkantak alapjára. Megírtuk néhány nap előtt, hogy Baross Ferenc dr. Aradvármegye főispánja gyönyörű levél kíséretében ezer koronás adománnyal nyitotta meg a megye rokkant katonáinak, hadiárvának és hadiözvegyeinek alapját. A főispán szép, lelkes és buzdító szavainak meg volt a hatása máris. Ma az alispánhoz Kráitz Lajos dr. ügyvéd ezer koronát küldött az alap céljaira. A szép adománnyal megindul az adakozások sora és minden jel arra vall, hogy olyan alapot sikerül teremteni, amely Baross Ferenc dr. főispán intencióinak, megkapó tervének mindenben megfelel.

— Köszönetnyilvánítás. Az izraelita népkonyha részére az elmúlt héten a következő adományok folytak be: Dózsa Dezső 20 korona, Halász Jenőné 10 korona, Jellinek Józsefné 10 korona, dr. Székely Józsefné 10 korona, mely adománnyal köszönetet mond: az elkövetés. A védasszonyi tisztelet a jövő héten Fuchs Arnoldné, Lábl Gyuláné és Ransburg Flóra urnák lesznek szívesek ellátni.

Gyermekpusztítás hamisított tejjel.

Arad, január 23.

Nem lehet eléggé csodálkozni azon a könnyelműségen, melyet az aradi közönség, különösen a tej vásárlása körül tanúsít. Minden éron tejhez akar jutni, mert megszokta a tejes kávé, mely nélkül nem tud el lenni. Különösen hangosztatják ezt a gyermekek táplálkozása érdekében, mert valóban a tej a gyermekek legmegfelelőbb tápláléka.

Ez azonban csak akkor áll, ha a tej kifogástalanul tisztán kezelt. Mi történik azonban most? Először maga a termelő higítja fel vizel a tejet, a lelkotlan kofasszonyok pedig ismét nagy mennyiségben adagolják a nemes folyadékot, úgy, hogy mikor a fogyasztóhoz jut, abban háromnegyed rész viz és csak egy negyed rész tej van. Sőt megbízható adatok alapján állíthatom, hogy ezek a szemérmetlen kofák a Maros vizével is hígították a tejet, melyet a Maroson teli csőszóktól vettek meg. Köztudomásu pedig, hogy a Maros vize fertőzött, vagy legalább is minden csak nem tiszta.

Kiváltképpen a hegyaljai villamos menti községben talál ezt a nagyszülő tehamisítást. Mikelakai asszonyok iparigazolvánnyal ellátva összeszedik a tejet Othalmón, Mondorlakon, Maroscsicsén és Szabadhelyen, mert a közlekedés könnyű és olcsó. A megeltett próba bebizonyította, hogy már itt, a felszállónál, vízzel felerezett tejet továbbítanak, melyet ottan még bizonyos kémiai proceesszusnak

vetnek alá és így bocsátják aztán áruba az aradi közönségnek, melynek mindennáron tej kell. Bizony drága ez a tej, mert tulajdonképpen vizet vesz, melyből otthon is van elég és hozzá nem kerül pénzbe. Drága ez a tej, mert vele megfertőzi annyi féltő gonddal felnevelt gyermekét, mi mellett bizonyít a sok dizenitálás megbetegedés. De a legtöbb esetben nem is gondolnak a szülők arra, hogy tulajdonképpen a tej volna a baj kuforrása, mert a tejes asszony avval hitegette őket, hogy ő maga a termelő, panaszkodván sokszor a takarmány drágaságáról, holott soha életében tehene nem volt.

Sok uriaszony nem képes maga gyermekét táplálni, mert ezt foglalkozása kizárja, vagy pedig a természet nem adta meg a lehetőséget erre. Ezeknek gyermekei legöbonyire kicsiny korukban pusztulnak el bélaurutián, a megfertőzött tej következtében, melyet házhöz szállítanak és mely piaci és orvosi ellenőrzés alatt nem áll.

Hányan fognak elpusztulni most a kisdédek közül, azt az orvos el statisztika fogja megvilágítani, de mi közönségnek nem lehetünk a veszteségekkel szemben, mert ennek a nemzetnek az is meggyott az ereje a világfelforgató öldöklésben. Kötelességünk tehát a közönség figyelmét felhívni, hogy fontos államérdek fűződik a gyermekek életben maradásához, mert az lesz a jövő nemzedék, melyre a hazának egykoron szüksége lesz.

Az örvendő szabályok gyökeres foganatosítása könnyű szerrel megoldható, ha a rendőrség a villamos állomásonál és a vármáznál szigorú ellenőrzést alkalmaz és beboosíttat a városba csak az a tejes asszony nyerne, kinek föltétlenül tiszta teje van. A többi kövörtelenül el kell kobozni és érzékeny büntetést kímélni.

— Gyermek-kocsik, gyermek-szék-ek csak
Fischer nagy-áruházában 10 koronától 150
koronáig.

— Alkalmi vétel a Fischer nagyruhában a Szabadság-téren. Nyers selyem férfi- vagy női ernyők 7 korona darabja. Finom órona harisnyák nagyon olcsó árban! A berlini kollektióból legfinomabb női ridikülők és pénzerszőnyvek a míg a készlet tart. Még olcsó régi áruk!!!

— Könyvtárakat, bálvezényítványokat és hangjegyeket vesz Kerpel könyvkereskedése.

— Üzleti könyvek, u. m. strazzák, főkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 198

— Papírszalvéták olcsón Kerpelnél. 193

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-hoz irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— Fűtsünk papírral! A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadós hivatalában.

Az első pénzügyi beszámoló.

— A Kereskedelmi Bank közgyűlése. —
Az Aradi Közlöny tudósítójáról.

Arad, január 22

A részvényesek élénk részvétele mellett tartotta meg ma az Aradi Kereskedelmi Bank évi közgyűlést, amelyen ismét habozonyult, hogy a pénzügyi helyzet, dacára annak, hogy csak néhány éve áll fenn, egyike a legmozgékonyabb és legtevékenyebb aradi takarékpénztárnak. A közgyűlésen Weissenburger Nándor vezérigazgató ezt az örvendős bejelentést tette, hogy az intézet a tavalyi hét koronával szemben az idén kilenc korona osztalékot fizet, amely bejelentést a jelenvoltak örömmel vették tudomásul.

A közgyűlést délután öt órakor Ortutay Gyula alelnök nyitotta meg üdvözölve a jelenvoltakat s konstátálva, hogy a közgyűlést szabályszerűen meghirdették továbbá, hogy ezen 30 részvényes — 1467 részvény birtokosa — van jelen. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Csiky Ödönt, annak hitelesítésére dr. Momák Dömét és Berla Bélát kérte fel, majd Weissenburger Nándor vezérigazgató az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentését olvasta fel.

— Az 1915-ik évvel, — mondotta — ismét egy küzdelem, nehéz és eseményekben gazdag esztendő telt el. A közel márfél év óta tartó világháború hatása súlyosan érezhető a gazdasági élet minden vonatkozásában, s óvatosságra inti mindazokat a tényezőket s így elsősorban a pénzügyi életet, melyek éppen a gazdasági élet vérkeringését táplálni hivatnak, hogy a jövőt illetőleg a legnagyobb körültekintéssel járjanak el, mert ma még egyáltalán kizárhatatlan az a változás, sőt talán válság is, mely a vér és anyagi javakban okozott ériás mérvű pusztulás nyomán felfedezhető. E szükség parancsolta óvatosságot a jövőt illetőleg, élénken illusztrálja jelen zárszámadásunk is.

Felemlíti a jelentés, hogy az intézetnél a II. és III. hadiköltségre összesen egymillió koronát jegyeztek, amiből maga az intézet 90.000 koronát jegyzett.

— Üzletünk keretét — folytatta a vezérigazgató — a helyzet szabta meg, s így gondozva főképen megieővő üzleteinket, indokolatlan hitelmegvonásoktól nemcsak hogy tartózkodtunk, hanem az év első felében lényegesen új kölcsönöket is folyósítottunk. Hogy mindazonáltal váltótőreánk 98.806.32 koronát apadást mutat, az főleg azon örvendős jelenségnek

tulajdonítható, hogy intézetünk üzletfeleink — kik nagyjórészt gazdasági állanak — az 1915-ik évben megfelelő termékek voltak, továbbá a magas gabona, bor és élelmiszer árak lehetővé tették, hogy rezsikivüli törlesztéseket, sőt sokszor teljes visszafizetéseket is eszközöljünk.

Az adó-vétel, továbbá az ipar és kereskedelem teljes páncsán folytán keletkezett általános fizetlenség s a már előbb említett kedvező gazdasági konjunktúrák, különösen a gabona körében nagy pénzügyi idéttek elő, mely körülmény intézetünk 110%-os betétemelkezősében tükröződik leginkább vissza. Intézetünk letétállománya az év elején 606.248.18 korona volt, az év végén pedig 1.268.718.54 koronát tett ki, vagyis 662.470.41 korona emelkedést mutat. A jelentés ezután indítványozza, hogy az intézet a múlt évi 7 koronával szemben az idén 9 korona osztalékot fizessen, majd a 85.718 korona nyereség felosztására vonatkozólag a következő javaslatot teszi:

A tartalékalapra az alapszabályok 115. §-a szerint 5% 5.000 korona, háborús veszteségi tartalékalapra 15.000 K. 5.000 drb. részvény osztalékára 9 korona 45.000 K, háborús jótéteményekre 1.800 K, igazgatóság jutalékára 12% 9.796 74 K, felügyelő-bizottság fizetése 2.000 K, vezérigazgató jutalékára 2% 1.621 K, tisztviselők jutalékára 2% 1.621 K, az 1916. évi eredmény számlára 4.449 K.

Élénk helyesléssel és élienzéssel fogadták el a részvényesek a felolvasott mérleget, megadták a felmentést az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak, a megfeszedett igazgatósági tagsági helyre Vojtek Alajos aradi szövő-nagybirtokost választották meg, majd az alapszabályok néhány pontján ejtettek kisebb változtatásokat. Momák Döme dr. felszólalása után Somló Ármán dr. a részvényesek halálját és elismerését tolmácsolta.

— Ma egy éve — mondotta — súlyos fellegek tornyosultak, a közönség legnagyobb része pesszimistává vált a féltő volt, hogy nagy gazdasági válságok következzenek. Egy év lefolyt s a kilátások most már minden téren biztatóbbak. Hogy a szomorú évben nem voltunk gazdasági összeomlások tanúi, azt nagyrészt az aradi pénzügyi intézetnek köszönhetjük, amelyek nem tagadták meg senkitől a pénzügyi támogatást, aki erre jogosult volt. Ebben a munkában kivette részét az aradi Kereskedelmi Bank is és hogy milyen szép eredménnyel, azt mutatja a mérleg. Kevés olyan mobil pénzügyi intézetet találunk, amely visszafizetési kötelezettségére nem szorul. Igazolja ez a szép mérleg azt is, hogy dacára annak, hogy az intézet tisztviselőinek nagyobb része hadba vonult, a megmaradtak élükön a vezérigazgatóval lelkiismeretes és gondos, önfeláldozó munkával azok munkáját is elvégezték. Indítványozom ezért, hogy a közgyűlés szavasson jegyzőkönyvi köszönetet a vezérigazgatónak, az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak, továbbá a tisztviselőknek.

Ezután a közgyűlést — miközben a részvényesek élénken éltetik Weissenburger vezérigazgatót, — Ortutay Gyula elnök beárta.

A közgyűlésen megjelentek: Angele Mátyás, Gantner János, Mahler Adám, Ortutay Gyula, Sági Henrik, Vojtek Alajos, Weissenburger Nándor, Barcsenyi Béla, Braun Ferenc, Embay Gyula dr. ifj., Mahler György, Csiky Ödön dr., Somló Ármán dr., Bolog Zoltán, Beloznay József, Martics János, Pak Jenő, Riesz Mátyás, Lieker Ferenc, Berta Béla, Volcsák Miklós, Kies Ferenc, Ungar O. M. B. főnök, Grob Jenő, Ostor János, Tóth István, Momák Döme dr., Braun Ferenc, Márton Jakab.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Turista-Egyesület választmányának január 24-én, hétfőn este fél 6 órakor saját helyiségében év záró ülést tart, melyre a tagok ez uton tisztelettel meghívotnak és kéretnak, hogy a tárgy fontosságánál fogva minél nagyobb számban megjelenjenek. Az Aradi Turista-Egyesület elnöksége.

(*) Az aradi izr. jótékony nőegylet és népkönyvtára háborús jótékonyossága. Ma este tartotta rendes évi közgyűlést az aradi izr. jótékony nőegylet, amelyen a betegség miatt akadályozott Elias Ármáné, az egyesület elnöke helyett Szabó Albertné, az egyesület buzdó pénztárosa és alapítóke kezelője elnökölt. Meleg szavakkal üdvözölte a közgyűlést nagy számban megjelent tagokat, majd Vaida József titkár bejelentette az egyesület és népkönyvtára igazgatóságáról szóló jelentést. A nőegylet 1914-ben, vagyis akkor, amikor a háború csak fél évig tartott, 6890 koronát fordított a háború által elhagyott kórházokra. A népkönyvtára a múlt télen 15000 ebédet adott ki ingyen hadbavonulók itthon maradt családjaiknak.

A jelentés felolvasása után Leopold Zsigmond, az egyesület tb. főtitkára érdekesen világitotta meg az egyesület és a népkönyvtára tevékenységét abban az irányban, hogy mennyiben alkalmazható ezekre az intézményekre az emberbaráti egyesületek működése ellen gysáran jogszabályon felhazadó vád, hogy főcélkép a tömeggyűlésen töreksszenek és mennyi a tisztán adminisztratív költsége. Az előbbire nézve adókkal kimutatta, hogy az aradi izr. nőegylet már évtizedek óta évenként 5—6000 koronával többet ad ki emberbaráti feladatainak szolgálatában, mint a mennyi rendes bevétel és a hiányt jótékonyoktól estőlve ideidegenekből pótolja. Az izr. nőegylet és népkönyvtára adminisztratív költsége évről-évre alig 1/16. része kiadásának. A nagy figyelemmel kísért fejlesztésben kitért arra a szolgálatára is, amelyet az egyesület és a népkönyvtára a háború folytán előállt szükség érvényesítésére kifejt, mire a közgyűlés egyhangúlag elismerő közönetét fejtette ki az egyesület vezetésének. Elias Ármáné elnöknek, Szabó Albertné pénztárosnak, Tenger Józsefné és Wallfisch Ármáné népkönyvtára főkezelőjének, a szolgálatok megszervezésére küldöttek Deutsch Andorné, Antal Zsigmondné és Mészárosné választmányi tagok Fodor Gyula, Bing Hugó és Tenger József.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Öröszentpéter. Átadtuk a levelet a kívánt helyre.

Kiváncsi. A kieszenliklősi tűzvéreket a 62-ös számú tábori postán találja meg a levél.

M. D. Amíg hivatalos hírdelmény nem jelenik meg róla, addig nem közölhetünk a kéreztett dátumot. De nem is tudjuk, mert még nincsen szó róla.

Sorsjegy. Eddig nem nyert.

D. I. A küldött közlemény nem alkalmas arra, hogy megjelentsük.

A. I. Csak ezen az uton és most tudunk kérdésére válaszolni. Mint póttartalékos nem viselhet karpaszománnyt, azonban tessék kísérletet tenni a káderhez intézett kérvénnyel.

T. A. Önkéntes. Feldpost 85. Nem tévedésből, távolról sem tévedésből írunk, hogy a 33-as negyedik zászlóalj az Isonzo fronton harcol. En oly jól tudjuk, mint ön, hogy hol van a vitéz battallion, azonban hadiérdekekből nem nyomtathatjuk ki a közlebbi megjelölést, hanem beérjük azal, hogy Isonzo-fronton írunk, mert hiszen az a bizonyos hely végeredményében talán csakugyan az Isonzo mentén van.

Földgáz 1. Deutsche Bank. Berlin W. VIII. Bechren strasse. 9—18. 2. Leginkább a Kereskedelmi Bank és a Hitelbank áll összeköttetésben. A Magyar Földgáz Részvénytársaságban is azok érdekeltek.

Földbirtokok és a gazdaközönség figyelmébe!

A világ legjobb patkányirtója

Fried Ignác Arad, Háromveréb-u. 4.

A magyar királyi államvasutak és az arad-osanádi egyesült vasutak patkányirtója.

Levélbeli meghívásra azonnal válaszolok vagy személyesen is megjelenhetek. Vidéki megrendelések postán azonnal elküldetnek.

233

Nyíltér.

APOLLO
SZÍNHÁZ.

1916. január hó 23-án, vasárnap

1
2
3
4
5
6
7
8
9

UJJU EMBER

Detektívtörténet 5 felvonásban.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsonkönyvtárába:

Pásztor Árpád: Vengerkák, Molnár: Egy hadiudósító emlékei, Gábor: Ciklámén. Mau-pessant: A porosz tiszt kíváncsága, Ewers: Borzalmak könyve. Kálnoki: Újságíró iskola. Herczeg Ferenc: Új Idők 1915. Krudy: Pest 1915-ben, Lázár: A kékhajú Fantom, Csikszentmihályi: Minden csak álom, Krudy: Szinbád, A feltámadás, Bréte: A papbácsi és a nagybácsi, Rod E.: Ba'sors, Dessewffy: Elbeszélések, Tabori: Pesti specialitások, Somlay: Fata csöndje, Edös R.: Az új sari Herczeg: Mikszáth almanachja 1916., Knoblauch: Onagysága ruhája, Güncser: Apuka levelei a harcz érről, Lengyel M.: A táncosnő, Quaux W.: A pecsét, Herczeg: Magdaléna ké: elele, Vészl M.: Az égő Európa, Szomaházy: Mese:áros.

Mármelher: Balner: Teline Fäden, Gerstmann: Die Spinnin, Brle A.: Lady Hamilton, Ba lestrem: Die Dame im Mond, Watha: Aus tiefer Not, Stern Detler: Konstantinopel, Dater: Bulgaria, Braher, Li: Lebenssucher, Strindberg: Neue Waffen, Strobl K.: Der brennende Berg, Se:lliger: Der gelbe S edieb, Barch: Der F:leger, Büllinger: Mister Galgenstrick, R ff H.: Das junge Geschlecht, Brachvogel: Die Königen und die Kärner, Hansen E.: Das verborgene Land: Holländer F.: Der Eid des Stephan Buller, Madeleine M.: Pantherkatchen Wasser-

mann: Das Gänsemännchen, Hoffensthal, Moj, Höcker: Kleine Mama, May: Am Jenseit Und friede auf Erden.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona, vagy fizetenkint 20 fillér.

Legujabbak: Barna: Eji látogatás, Zerkovitz: Darumadár ha elszállsz dél felé, Granichstaedten: A császárné, Dostal: Harcra fel! Heidelberg: Lachtaube, Lamping dove (Intermezzó.) Heidelberg: Fata Morgana (Niederungarisches Intermezzó) Murphy: Nézzék, meggyűt a Róth, Heidelberg: Pénz, pénz, pénz a szerelem, Heidelberg: Volt egy szoba szobalányom, Finck: Vasárnap várom a bakamat, Marthon: Hadd mehesek nyaralni a Lidóra... Fráter: Fráter Kárpáti harci dal, Parlagi: Úszok felel fagyos szellő fujdogál, Bartha: Dal két rózsáról, H:rom baka levele (Intermezzó) Czeglédy: Tuli-nános jókedvem van a rézangyalát, Köpi: Gyöngyvirág kisasszony.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papirkereskedése Aradon.

2821

Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz.
1. emelet.

Elsőrangú okleveles tan-erők, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi és középiskolai előkészítés és továbbképző tanfolyam. Külön tárgyak: Idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Kívánatra prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,

okl. tanítónő.

2027

Uránia:

Salambo

kedd, szerda és csütörtöki előadásaira számozott jegyek a mai naptól kezdve 1 koronás árban a Koch üzletben kaphatók.

61

Hatóságilag engedélyezett

patkány- és egérirtás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérirtáshoz ajánlok patkány- és egértífusz-bacilust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérirtó-szere, csak patkányt és egertől meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egértífusz bacilus árai:

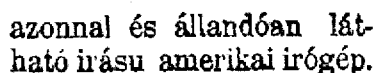
1 kis adag 2-300 patkány ki-irtására 6 K.

1 nagy adag 3-600 patkány ki-irtására 12 K.

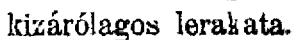
„Matteine“
vegyszeri laboratóriumArad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.
Telefon 10-45.

281

(főpostával szemben.)

önműködő sokszorosító gép
és

az összes rendszerű író-
számoló- és sokszorosító-
géphez, **csak** elsőrendű
minőségben.

írási és sokszorosítási munkák vállalása.

minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére, a legjutányosabb árban jóállás mellett.

eladása és kölcsönözése.

Gyors- és gépiró szaktanfolyam.

Teher.

Ujarad, 1915. december 31.

Morath s. k.,
könyvelő.

Klug s. k.,

Végre kijelentjük, hogy az igazgatóságnak az 1915. üzletévben eredményezett korona 149.159-80 fil-
lényi tiszta nyeresemény felosztása és hováfordítása iránti indítványaihoz csatlakozunk, kérve egyúttal, hogy
úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottságunk a lefolyt üzletévre a felmentvényt megadni méltóztassék.
Kelt Ujaradon, 1916. január hó 14-én.

Kelt Ujaradon, 1916. január hó 14-én.

Zircher Antal s. k.,
f. h. tag.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Apró hirdetések.

ÜZLETEK.

Trafikot

keresek megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 528

Saroküzlet

nagy, világos, száraz, gáz- és villanybevezetéssel, műhelynek, raktárnak, esetleg lakásnak kiadó Csernovits Péter-utca 16. 535

INGATLAN.

Kisbirtok,

57 holdas, 20 holdanként is kiadó gazdasági épületekkel együtt, hosszabb időre. Cím: ösv. ld. Boros Péterné Borosjánó Fő-ut 57. szám. 586

Bérbe keresek

modern magánházat májusra, esetleg lehet még egy lakó. Cím a kiadóhivatalban. 537

Az aradi chewra kadisa

tulajdonát képező, volt Spitzer Ignácz-féle szerezgházi pusztá, 250 kis hold szántóföld haszonbérbe kiadó. Bővebbet az egyesület jegyzői hivatalában (Aradon, Árpád-tér 5. sz., I. em) 571

6 szobás modern,

kényelmes magánház és egy üres telek eladó. Cím a kiadóhivatalban. 569

Edelbacher-utca 11. számú ház eladó. 517

Modern magánház

6 szobás lakással, még 9 évig adómentes eladó. Bővebbet: Magyar-utca 18. szám alatt. 462

Eladó

a Fácán-utca 6. számú ház. 251

Eladó

Beresényi Miklós-utca 27. számú ház, nagy kenyérsütődével és felszereléssel együtt, esetleg bérbe is adó. 550

KÜLÖNFÉLE

600 korona kölcsönt keres

28 éves, hadmentes, kiválóan képzettségű, közvetlenül egyetemi tanulmányai bevégezése előtt álló keresztyény fiatalember. Elvben kölcsönre hajlandó részletes feltételeit „Schwarzwald” jellegre a kiadóba kérem. 578

Menthol sósborszesz.

Tiszta, egészséges, zamatos, erősítő, edző, hűsítő, frissítő, fertőtlenítő és fájdalomnyitó házszer. Ára 50 fillér és 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Holcitt.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izzadó, fényes, zsíros, atkás (mitesszerek) arcot naponta ahányszor szükséges, gyaputra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomsága harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs piperezsappan és vegyszeti gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

30482—1915. kh.

Hirdetmény.

Az aradi ipartestület kebelében 1916. év folyamán működő békéltető-bizottság segéd-tagjainak megválasztására a békéltető-bizottság alapszabályainak 8. §-a értelmében határnapul 1916. évi január hó 23. napjának d. e. 10 óráját az aradi ipartestületre kitűzöm s arra az alapszabályok 2. §-a értelmében a testülethez tartozó iparosok összes segédelt meghívom.

Választatni fog egy évre szóló megbízással 45 tag és 15 pótag.

A választás felkiáltással vagy szavazó lapokkal történik és vissza nem utasítható.

Greén, főkapitány.

Berlin-szálló

Budapest,

VI., Révay-utca 10. sz.

(Andrássy-ut és Vilmos császár-ut mellett.) 455

Szolid, esendős, olcsó családi ház. 100 szoba, gőzfűtés, melegvíz, lift. Szobák 3 koronától feljebb; hónapos szobák mérsékelték. Kifűző konyha.

A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk,

ha a tüzelésnél

olcsó hulladék papírt

használnak. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagozva kapható: bálanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Aranyat Rum és likőr

és

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becsereél; ugyyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczi Lajos

órás és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 964.

essentiák és compositiókban

valamint édes nemes paprikákban állandó raktár.

Saját védjegyzett „Rumarom”

50 filléres üvegekben, mely 2 liter finom tearum készítéséhez elegendő, mindenütt kapható. 502 Nagyban kapható:

Szemző Armin

Áruügynökségénél, Arad. Telefon 522.

876—1916.

Hirdetmény.

A honvédelmi miniszter alábbi rendeletét ezúton tesszük közzhírré. M. kir. honvédelmi miniszter 168/20/h. eln. 1916. a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. LXVIII. tc. 24. és 27. §§-ai alapján a következőket rendelem.

Jelen rendelet életbe lépte napján a magyar szent korona országainak területén meglévő, alább felsorolt nyers gummit és gummi-gyártmány készleteket hadi célokra igénybevetteknek jelentem ki. Az igénybevétel kiterjed:

az összes nyers gummi készletekre (mosott és nem mosott állapotokra egyaránt); a már nem használható (ócska) autómobilkerék gummitömbökre, bármily méretűek is azok; mindennemű és minden méretű autómobilkerék gummitömbökre (új, használt, vagy ócska); mindennemű és minden méretű autómobilkerék tömör gummi abroncsra (új, használt vagy ócska). Az igénybevétel kiterjed a megnevezett tárgyakra akkor is, ha azok az autómobilkerékekre már fel vannak szerelve.

A jelen rendelet értelmében hadi célokra igénybevett gummi-készleteket azok birtokosa vagy megőrzője köteles 1916. évi január hó 15. napjáig bezárólag a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium ipari műszaki osztályának (Budapest, II., Lánchíd-utca 1—8.) bejelenteni. A bejelentés a kereskedelmi és iparkamaráknál díjmentesen kapható bejelentőlapon eszközölhető.

Az igénybevett készletek, a kivételektől eltekintve, el nem idegeníthetők.

Az igénybevétel alól indokolt esetben a m. kir. kereskedelemügyi miniszter felmentést adhat.

Az igénybevett cikkek birtokosai és azok, akik ilyen cikkeket mások részére őrznek, kötelesek azokat a cikkeket, ha időközben az igénybevétel alól fel nem mentettek, legkésőbb 1916. évi január hó 31. napjáig a cs és kir. autómobilraktárba (Budapest, VI., Zápolya-utca 18.) beszállíttatni.

Az átvétel bizottság útján, szakértők közreműködésével történik.

Az átvett cikkekért térítés jár, melynek nagyságát a szakértői vélemény alapján az átvételi bizottság állapítja meg.

Aki a jelen rendelettel igénybevett cikkeket a jelen rendelet életbe léptése után nem jelenti, illetőleg nem szolgáltatja, eltitkolja vagy a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntetendő rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A miniszter helyett: Karácsony s. k., államtitkár.

Felhívjuk az érdekelteket, hogy abban foglaltaknak mindenben eleget tegyenek.

Arad, 1916. évi január hó 8-án.

A városi tanács.

Nemzetközi Halottszállítási iroda

Temetkezési Intézetek Egyesülete

Budapesti iroda VIII., Üllői-ut 14., I. em., a. 1

Telefon: József 32—12.

Elhunyt hőseinknek exhumálását, hazaszállítását és az ezekkel kapcsolatos összes teendőket végzését, kegyelelesen, szakszerűen, gyorsan és a legmegtakarítóbb feltételek mellett intézi. Az ország minden részében és a külföldön mindenütt működő tagjai a megízásoknak akadálytalan és gyors teljesítését teszik lehetővé. 6891

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

TÁBORI POSTA.

L...

Nem a főúr ídvőzött, hanem akit te szoktál üdvözölni. Irj! Üdv. H.

HÁZASSÁG.

Özvegy

38 éves nő megismerkedni óhajt intelligens uriemberrel, házasság céljából. Leveleket „Özvegy” jellegre a kiadóhivatalba kér. 54

LEVELEZÉS.

„Tanár”

felige nem kéri el. 582

Feltétlenül intelligens, szellemes uriemberrel tisztességes szándékkal levelezne fekete kadett, ki néhány hónap óta a lövészárokban van. Leveleket „Harcos” jellegre a kiadóhivatalba kér. 588

Ibo. ya.

Kéőre kaptam Lézhez, azért írni nem merek. E-dve kérek sürgős választ, szabad-e? „Sokat szenvedek érte, de nem vagyok oka.” Ad-dig is legzlv. Pdv. 575

Fiatall uriaszony megismerkedni óhajt tisztességes szándékkal elkelő, középkorú uriemberrel. Leveleket „E kelő” jellegre a kiadóhivatalba kér. 587

Két szőke urió

két intelligens uriember tisztességes ismeretséget keresi, szórakozás céljából. Leveleket „Szőkék” jellegre a kiadóhivatalba kéretnék. 590

OKTATÁS.

Magántanulók

felvétetnek, összevont vizsgálatra is felelősséggel az Izr. Fluinter-nátusban Arad, Chron Aron-u. 1. 124

ALKALMAZÁST KERES.

Egyedül álló

nő, elvállalja 1-éves nő, vagy férfi gondozását. Cím a kiadóhivatalban. 592

Mosást és vasalást elvállalok jutányos árban. Ferdinánd-u. 8. szám, földm. 12. 588

Hadmentes, középkorú nő ember, magyar és román nyelvet perfekt bírja, kisebb gazdaság önálló vezetésére ajánlkozik; erdőkezeléshez is ért. Cím a kiadóhivatalban. 526

Egy idősebb vegyeskereskedő segéd február hó 1-1 belépésre állást keres. Címe Bergincz Béla, Kápolnás. Krassó-Szörény megye. 551

Házvesztőnő,

ki minden házimunkát végez, ajánlkozik 2 éves kis fiával február 1-re magános ur, vagy ur-óhöz, esetleg fizetés nélkül. Cím: özv. Jungné, Makó, Páva-utca 16. 561

Intelligens, jóírású

hadmentes egyén pénztárnok, raktárnok, vagy utazó állást keres. Övével rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 560

ALKALMAZÁST NYER.

Nyugdíjazott hivatalnok

vagy könnyebb rokkant katoná, keresztlény férfi, ki a magyar, német és román nyelvet írásban és szóban tökéletesen bírja, a szőlő- és pincemunkákat vezetni és felügyelni, alaposan tudja, mellékfoglalkozást talál. Német írásban ajánlatokat személyesen kérek átadni Fábán-utca 5/a. 572

Rendkerető

megbízható mindenes leányt keresek három tagú családhoz február 1-re. Főzőben, varrásban járatosok e önében. Kópósa J-né, Kápolna-utca 7. szám. 580

Aradi vállalkozó

több évi gyakorlatiattal bíró, perfekt könyvelő azonnal, vagy későbbi belépésre kerestetik. A német nyelvben jártasság kívánatos. Ajánlatok „Aradi” jellegre a kiadóhivatalba kéretnék. 507

Vegyeskereskedésben

keresek könyvelésben és egyéb szakmában jártas oly egyént (férfit vagy nőt), ki már 15 évesen alkalmazva volt. Ajánlatok Goldberger Gábor, Maros-borsó címre küldendők. 587

Irodista vagy irodistánő

perfekt magyar-német levelező, azonnali belépésre kerestetik. Luttwák József, Asztalos Sándor-utca 8. sz. 541

Hadmentes, szakképzett géptiszt, ki gőzfűtésnél már alkalmazva volt, modern magasnyomású stabilgép, valamint dynamo kezelésében jártas és a gőzfűtés berendezésén előforduló javítási munkálatokhoz ért, azonnali belépésre keressünk honcztól fűtésgyárunkhoz. Ajánlatokat fizetési igényekkel Kornis Testvérek Arad, Vörösmarty-u. 1. címre kérünk. 543

Keresünk

vidéki varrógépüzletünkbe egy nőt, ki női ruha szabászatban teljes jártassággal bír és oktatással foglalkozni. Cím a kiadóhivatalban. 544

Egy gyakorlott irodistánő, ki a könyvelésben jártas, vidékre felvéteték. Bővebbet: Körösvölgyi Pálunkaraktár, Andrassy-tér. 568

LAKÁST KERESNEK.

Két szoba

konyha és fürdőszobából álló lakás, kerestetik május 1-ére a belvárosban, vagy annak közvetlen közelében. Cím a kiadóhivatalban. 591

Gyermektelen házaspár

2, esetleg 3 szobás lakást keres május 1-re. Ajánlatok „Modern” címre a kiadóhivatalba küldendők. 191

Májusi

8 szobás modern lakás kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 564

Három szobás

modern lakás, teljes komforttal kerestetik folyó év, május elsejére. Ajánlatok a kiadóhivatalba „Komfort” jellegre kéretnék. 477

KIADÓ LAKÁS.

3 szobás modern utcai lakás, előszoba, cseled- és fürdőszoba mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Bővebbet Flórián-utca 15 szám. 557

Egy szoba,

konyha azonnal, vagy február 1-re kiadó, Sárosi-utca 7. szám. 574

Egy, esetleg két elegánsan butorozott utcai szoba kiadó. Lipót-utca 8a. 585

Egy háromszobás lakás, központi fűtéssel, butorozva, kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 583

2 utcai

elegánsan butorozott szoba discret bejárattal, fürdőszoba használatával, azonnalra kiadó. Ugyanott több pincehelyiség raktárnak vagy műhelynek alkalmas, azonnalra kiadó. Haszinger-utca 5. 5050

Két elegánsan butorozott szoba, fürdőszobával, február hó 1-re kiadó: Desső-utca 4/c. 586

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Megvételre keresek

jókarban levő divánt, és fürdőkádát. Cím a kiadóhivatalban. 192

Isztállótrágya

nagyobb mennyiségben kapható ingyen Sága, Pécska-ut 2. szám alatt. 568

Egy jókarban levő

bicikli eladó. Cím a kiadóhivatalban. 579

Héai gőzfűrdő,

teljesen új, használva nem volt, jutányosan eladó. Cím a házmesternél, Forray-utca 2a. sz. 581

Egy használt

nagy álló tűkör, esetleg hármás, megvételre kerestetik. Cím és ár megjelöléssel ajánlatokat „Azonnal fizető” jellegre a kiadóba kéretnék. 584

Szilváiz-et

boszniát, elsőrendű, nagyban és kicsinyben elad: Färber Lajos 553

2 eszerépkályha,

gazdasági márgorló eladó Alsó-mező-part-sor 4. sz. 527

Cirokseprőt

nagyban és kicsinyben elad: Färber Lajos. 562

Két új vastengelyes kocsit, megrendelésre lett készítve, eladó. Ertékesíthető lehet d. e. 8-10-ig. Cím a kiadóhivatalban. 562

Üzletátadás miatt

mindenfélé élelmiszer igen olcsó árban kapható Andrassy-tér 8., delikates üzletben. 559

Gyümölcs is-et

nagyban és kicsinyben elad: Färber Lajos. 554

Eladó

stráfkocsi, va-ágyak, bensinmotor, transmissió tengely íaligámmal, esztergapad, közlőmű, emelőcsiga, használt sziljak, hűtőgép, vas-kocsi, szerszámok és szerszámok Fácán-utca 6. szám. 509

Új butorhitei!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 891